

Данный файл представлен исключительно в ознакомительных целях.

Уважаемый читатель!

Если вы скопируете данный файл,
Вы должны незамедлительно удалить его сразу после ознакомления с содержанием.
Копируя и сохраняя его Вы принимаете на себя всю ответственность, согласно действующему международному законодательству .
Все авторские права на данный файл сохраняются за правообладателем.
Любое коммерческое и иное использование кроме предварительного ознакомления запрещено.

Публикация данного документа не преследует никакой коммерческой выгоды. Но такие документы способствуют быстрейшему профессиональному и духовному росту читателей и являются рекламой бумажных изданий таких документов.

Mehmet Hengirmen

30 Derste Türkçe

Турецкий язык за 30 уроков

Правила чтения

В турецком все читается, как пишется, за исключением одной нечитаемой буквы. Имеется 8 гласных. Непривычных букв всего несколько:

İ i — обыкновенное русское Ы. Например, İgdir — это Ыгдыр

Ö ö — то же, что и в немецком, если кто знает. То есть, "rö" читается как *рё*, но *р* не смягчается. Пример — göl, görmek, köy

Ü ü — аналогичное немецкому, то есть среднее между *у* и *ю*. "gü" читается как *рю* без смягчения *р*.

Ğ ğ — в старотурецком читалось, как украинское "г", сейчас не читается и, к примеру, название города Niğde читается *Нидэ* или *Нийдэ*.

Ş ş — обыкновенное Ш.

Ç ç — наше родное Ч. Например, в названиях Чорум и Чанаккале — Çorum, Çanakkale.

Сс — не всякий догадается, что это ДЖ. Например, есть такая еда, что-то вроде кефира с огурцами — *sasik* (*джаджык*).

Уу — читается как Й. Например, уауа — пешком (*яя* или *йайа*).

â — встречается очень редко. Например, в имени Kâmrân — Кямран.

Прочее — стандартная латиница, только без букв Q, X, W. В целом произношение несколько мягкое. Слова типа "bellek" читаются *беллекь*.

Урок 1

Здравствуйте!

Ольга: Merhaba!

Здравствуйте!

Эрол: Merhaba!

Здравствуйте!

Ольга: Adınız ne?

Как вас зовут (имя Ваше как)?

Эрол: Adım Erol.

Меня зовут Эрол (имя мое ...).

Ольга: Nasılsınız?

Как поживаете (как вы)?

Эрол: Teşekkür ederim, iyiyim. Siz nasılsınız?

Спасибо, хорошо (благодарность делаю, я хорошо). А у вас как дела?

Ольга: Teşekkür ederim, ben de iyiyim.

Спасибо, тоже хорошо (я тоже хорошо).

1А Повседневные выражения

Günaydın: Доброе утро

İyi günler: Добрый день

İyi akşamlar: Добрый вечер

İyi geceler: Спокойной ночи

1Б Извините

Антон: İyi günler!

Добрый день!

Арзу: İyi günler!

Добрый день!

Антон: Adın ne?

Как тебя зовут (имя твое как)?

Арзу: Adım Arzu.

Антон : Affedersiniz, anlamadım.

Извините, не понял (та — отрицание).

Арзу: Adım Arzu.

1B Знакомство

Ольга: Adınız ne?

Как вас зовут?

Эрол: Adım Erol. Sizin adınız ne?

Меня зовут Эрол. А как вас зовут?

Ольга: Benim adım Olga.

Меня зовут Ольга (мое имя...).

Эрол: Affedersiniz, anlayamadım.

Извините, я не понял («не смог понять»).

Ольга: Adım Olga. Sizin adınız ne?

Меня зовут Ольга. А как вас зовут?

Эрол: Benim adım da Erol.

Меня зовут Эрол (а мое имя...).

Ольга: Tanıştığımıza memnun oldum.

Очень приятно (знакомству нашему рада стала).

Эрол: Ben de memnun oldum.

Мне тоже очень приятно.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Adınız ne?* — *Benim adım Şirin.*

— *Adın ne?*

- Adınız ne?
- Benim adım Arzu. Senin adın ne?
- Benim adım Şirin, Sizin adınız ne?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Nasılsınız?* — *Teşekkür ederim, iyiyim.*

- Nasılsınız?
- Nasılsın?
- İyi günler! Nasılsınız?
- Merhaba! Nasılsın?

Урок 2

Турецкий алфавит

Ольга: Türkçede kaç harf var?

Сколько букв в турецком алфавите (var — имеется)?

Эрол: Türkçede 29 harf var.

В турецком алфавите 29 букв.

Ольга: Türkçede kaç ünlü var?

Сколько гласных букв в турецком алфавите (ün — звучание)?

Эрол: Türkçede 8 ünlü var.

В турецком алфавите 8 гласных букв.

Ольга: Türkçede kaç ünsüz var?

В турецком алфавите сколько согласных букв?

Эрол: Türkçede 21 ünsüz var.

В турецком алфавите 21 согласная буква.

Ольга: Türkçede harfler nasıl okunur?

Как читаются буквы турецкого алфавита?

Эрол: Yazıldığı gibi okunur.

Как пишутся, так и читаются (gibi — подобно).

2А Турецкий алфавит

В турецком алфавите 29 букв, из них 21 согласная и 8 гласных. Буквы дают особые звуки, которые передать русским алфавитом не всегда возможно. А также турецкая буква 'е', в отличие от русской 'э' мягкая.

2Б Гласные и согласные

В турецком алфавите 8 гласных и 21 согласная буква.

Гласные а, е, и, i, о, ö, у, ü

Согласные b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z

2В Особенности турецкого языка

- Корень слова не изменяется.
- В турецком языке приставок нет. Словообразование осуществляется с помощью суффиксов.
- Предлогов в турецком языке также нет, их также заменяют суффиксы.
- Существительные не делятся на мужской, средний и женский роды.
- Множественное число образуется с помощью суффикса -lar (-ler)
kız — kızlar (девочки, девушки)
erkek — erkekler (мужчины)
çocuk — çocuklar (дети)
- В турецком языке после корня могут присоединяться несколько суффиксов.
kadın-lar-ı-mız-ın (наших женщин)
kız-lar-ı-mız-dan (от наших девушек)
- Закон сингармонизма (гармонии гласных).

Это, в сущности, простая вещь, но к ней надо привыкнуть. Идея в том, что окончания пристраиваются к словам по принципу — "что б красивее звучало".

Например, есть окончание "-dir". Центральная гласная "i" здесь может меняться на любую другую — смотря по тому, какая гласная стоит *последней* в основном слове. Например:

askerdir, но **kurddur**

К счастью, тут существует некая строгая зависимость, которая все упрощает. Правило такое — если в слове последняя гласная — **i** или **e**, тогда в окончании ставится **i** (как в примере); если последняя **a** или **ı**, то ставится **ı**; если последняя **o** или **u**, то ставится **u**; если же последняя **ö** или **ü**, то пишем **ü**.

Это применимо и к некоторым частицам, поэтому — **olur mu?**(можно ли?), но **olmaz mı?**(нельзя ли?)

И так далее:

Atatürk köprü**sü** — Мост Ататюрка

Toros dağlar**ı** — Горы Тавр

Ben rus**um** — я русский

Ben türk**üm** — я турок

Bu deniz**dir** — Это море

Bu sokak**tır** — Это улица

Ankaray**a** — В Анкару,

Erzurum**u** — В Эрзурум

В первое время эта особенность языка вызывает некоторые трудности, но со временем язык привыкает и все будет выговариваться само собой.

Урок 3

Что это?

Катя: Bu ne?

Что это?

Арзу: Bu arabadır.

Это машина (машина-есть).

Катя: Bunun adı ne?

Как это называется (этого имя как)?

Арзу: Bu bavuldur.

Это чемодан.

Катя: Bu ne?

Что это?

Арзу: Bu telefondur.

Это телефон.

Катя: Bunun adı ne?

Как это называется?

Арзу: Bu ütüdür.

Это утюг.

ЗА Кто это?

Катя: Bu kim?

Кто это?

Арзу: Bu Şirin'dir.

Это Ширин.

Катя: Bu kim?

Кто это?

Арзу: Bu Gökhan'dır.

Это Гёкхан.

Катя: Bunlar kim?

Кто это?

Арзу: Bunlar Şirin ve Gökhan.

Это Ширин и Гёкхан.

ЗБ Гармония звуков (закон сингармонизма)

Гласные буквы в турецком алфавите делятся на 2 группы:

Твёрдые гласные	a	ı	o	u
Мягкие гласные	e	i	ö	ü

В турецких словах после твёрдого гласного в суффиксах следует твёрдый гласный, а после мягкого — мягкий.

Мягкие гласные: Bu Emel'dir.

Твёрдые гласные: Bu Gökhan'dır.

Звук "e" в слове "Emel" мягкий.

Звук "a" в слове "Gökhan" твёрдый.

3В Суффиксы множественного числа: -lar (-ler)

Суффиксы множественного числа ставятся в соответствии с законом сингармонизма:

gün — günler

öğrenci — öğrenciler

ütü — ütüler

bavul — bavullar

telefon — telefonlar

doktor — doktorlar

3Г Падежи

Гласные в падежных окончаниях подчиняются закону сингармонизма.

куда -a (-e)

Nereye gidiyorsun? — Okula gidiyorum.

Nereye gidiyorsun? — Eve gidiyorum.

откуда -dan (-den)

Nereden geliyorsun? — Okuldan geliyorum.

Nereden geliyorsun? Evden geliyorum.

где -da (-de)

Nerede oturuyorsun? — İstanbul'da oturuyorum.

Nerede oturuyorsun? — İzmir'de oturuyorum.

ЗД Вспомогательный суффикс утверждения:

-dir (-dir, -dur, -dür) соответствует глаголу "есть". Гласные также подчиняются закону сингармонизма.

Bu kim? — Bu Olga'dır.

Bu kim? — Bu Erol'dur.

Bu kim? — Bu Emel'dir.

Bu ne? — Bu ütüdür.

Суффикс "-dir" используется не всегда.

Bu kim? — Bu Olga.

Bu kim? — Bu Şirin.

Bu kim? — Bu Erol.

Bu ne? — Bu ütü.

Упражнения

Пожалуйста, поставьте соответствующее окончание существительного-сказуемого:

Bu arabadır.

Bu ev ...

Bu okul ...

Bu bavul ...

Bu telefon...

Bu ütü ...

Bu Olga'dır.

Bu Katya'...

Bu Şirin'...

Bu Erol' ...

Bu Gökhan'...

Bu Anton'...

Существительные в турецком языке делятся на 2 группы: личные и безличные.

Личные существительные: имена людей и животных.

например: Olga, Erol, Arzu, Gökhan, Anton.

Названия вещей и других существительных безличные.

Например: ev (дом), araba (машина), masa (стол).

Суффиксы прибавляемые к личному существительному отделяются апострофом (').

Bu Katya'dır.

Bu okuldur.

Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Nereye gidiyorsun?* — *Okula gidiyorum.*

Nereye gidiyorsun? — İstanbul'.... gidiyorum.

Nereye gidiyorsun? — İzmir'.... gidiyorum.

Nereye gidiyorsun? — Ev.... gidiyorum.

Nereden geliyorsun? — Rusya'dan geliyorum.

Nereden geliyorsun? — Moskova'.....geliyorum.

Nereden geliyorsun? — Sankt-Peterburg'.....geliyorum.

Nerede oturuyorsun? — Antalya'da oturuyorum.

Nerede oturuyorsun? — Moskova'.... oturuyorum.

Nerede oturuyorsun? — İzmir'.....oturuyorum.

Турция

(для чтения подобных дополнительных текстов Вам понадобится словарь)

Türkiyenin nüfusu ortalama yetmiş milyondur. Üç yanı denizlerle çevrilidir. En büyük kentleri İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa, Adana, Antalya gibi kentlerdir.

İstanbul'un nüfusu ortalama on milyondur. Türkiye'nin başkenti Ankara'dır.

Ankara'nın nüfusu ortalama üç milyondur.

Türkiye, Asya ve Avrupa arasında bir köprüdür, İstanbul Boğaz Köprüsü, Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlar.

Nüfus — население, **ortalama** — в среднем, приблизительно, **yetmiş** — 70, **yan** — сторона, бок; **deniz** — море, **çevrilmek** — быть окруженным, **en büyük** — самый большой, **kent** — город, **gibi** — подобный; такой (такие), как, **başkent** — столица («главный город»), **ara** — расстояние, промежуток (зд. между), **köprü** — мост, **bağlamak** — связывать.

Урок 4

Где вы работаете?

Ольга: Ne doktorusun?

Ты какой врач?

Эрол: Göz doktoruyum. Sen ne iş yapıyorsun?

Я окулист (göz — глаз). Кто ты по профессии (ты какую работу делаешь)?

Ольга : Ben doktora yapıyorum.

Я работаю над докторской диссертацией.

Эрол: Hangi alanda doktora yapıyorsun?

По какой специальности работаешь над докторской диссертацией (в какой области)?

Ольга: Türkoloji alanında doktora yapıyorum.

Я работаю над докторской диссертацией по тюркологии.

Эрол: Bu nedenle güzel Türkçe konuşuyorsun.

Поэтому ты говоришь по-турецки хорошо.

Ольга: Teşekkür ederim.

Спасибо.

4А Кто вы по профессии

Арзу: Mesleğiniz ne (ваша профессия что)?

Кто вы по профессии?

Антон: Ben bilgisayar mühendisiyim.

Я инженер-компьютерщик (mühendis — инженер).

Арзу: Nerede çalışıyorsun?

Где ты работаешь?

Антон: Bir bilgisayar firmasında çalışıyorum. Siz nerede çalışıyorsunuz?

Я работаю в одной компьютерной фирме. А где вы работаете?

Арзу: Ben öğretmenim. Okulda çalışıyorum.

Я учительница. Я работаю в школе.

Hastane — больница, **dişçi** — стоматолог, **hemşire** — медсестра, **avukat** — адвокат, **ressam** — художник, **mimar** — архитектор, **gazeteci** — журналист, **sekreter** — секретарь, **öğretmen** — учитель, **işçi** — рабочий, **iş adamı** — бизнесмен, **politikacı** — политик

Грамматика

Настоящее время: идти (ехать), не идти (не ехать) -iyor

	gitmek	gitmemek
Ben	gidiyorum	gitmiyorum

Sen	gidiyorsun	gitmiyorsun
O	gidiyor	gitmiyor
Biz	gidiyoruz	gitmiyoruz
Siz	gidiyorsunuz	gitmiyorsunuz
Onlar	gidiyorlar	gitmiyorlar

Ben okula gidiyorum. Я иду в школу. Sen eve gidiyorsun. Ты идешь домой. O sinemaya gidiyor. Он идет в кино. Biz pikniğe gidiyoruz. Мы отправляемся на пикник. Siz tiyatroya gidiyorsunuz. Вы идете в театр. Onlar İzmir'e gidiyorlar. Они отправляются, едут в Измир.

Существительное-сказуемое:

С помощью этого суффикса существительное становится сказуемым в предложении.

Соответствует глаголу *есть* в старорусском языке, например *Я есть барин*.

Erol + doktor — Erol doktordur.

-dur превращает существительное в глагол.

Склонение существительного-сказуемого:

Ben doktorum. Sen doktorsun. O doktordur. (я, ты, он)

Biz doktoruz. Siz doktorsunuz. Onlar doktordurlar. (мы, вы, они)

Для третьего лица используется суффикс, но иногда его опускают.

Erol doktordur. Olga öğrencidir. (студентка) Anton Rustur. Arzu öğretmendir.

(преподаватель) Bu arabadır. (машина) Bu masadır. (стол) Bu kalemdir. (ручка)

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Ne iş yapıyorsunuz?*

— *Öğrenciyim, okula gidiyorum.*

- Ne iş yapıyorsunuz?
- Hangi okula gidiyorsunuz?
- Hangi bölümde okuyorsun?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Mesleğiniz ne?*

— *Ben doktorum.*

— Mesleğiniz ne?

— Sizin mesleğiniz ne?

— Senin mesleğin ne?

— Ne iş yapıyorsun?

Урок 5

Вы говорите по-турецки?

Ольга: İyi günler.

Добрый день.

Эрол: İyi günler.

Добрый день.

Ольга: Size arkadaşımı tanıştırayım. Adı Katya.

Хочу познакомить вас с моей подругой (познакомлю-ка). Её зовут Катя.

Эрол: Benim adım da Erol. Tanıştığımıza memnun oldum.

А меня зовут Эрол. Очень приятно.

Катя: Rusça biliyor musun?

Ты знаешь русский язык?

Эрол: Evet, Rusça biliyorum.

Да, я знаю русский язык.

Siz Türkçe biliyor musunuz?

Вы знаете турецкий язык?

Катя: Ben biraz Türkçe konuşuyorum.

Я немного говорю по-турецки.

5А Откуда вы приехали?

Эрол: Nereden geliyorsun?

Откуда ты приехала?

Катя: Rusya'dan geliyorum. Türkiye'de nerede oturuyorsun?

Я приехала из России. Где ты живёшь в Турции?

Эрол: İstanbul'da oturuyorum.

Я живу в Стамбуле.

Катя: Hangi semtte oturuyorsun?

В каком районе ты живёшь?

Эрол: Beşiktaş'ta oturuyorum. Siz hangi semtte oturuyorsunuz?

Я живу в районе Бешикташ. А в каком районе вы живёте?

Катя: Ben de Taksim'de oturuyorum.

А я живу в районе Таксим.

Эрол: İstanbul'u beğeniyor musun?

Тебе нравится Стамбул?

Катя: Evet, çok beğeniyorum.

Да, мне очень нравится.

5Б Удостоверение

Soyadı	Çimen
Adı	Erol
Mesleği	Mühendis
Uyruğu	Türk
Adresi	Şirin Sok. No: 28/1 Oran-Ankara

5В Числа

1 bir	2 iki	3 üç	4 dört	5 beş
6 altı	7 yedi	8 sekiz	9 dokuz	10 on
11 on	12 on	13 on	14 on	15 on
bir	iki	üç	dört	beş
16 on	17 on	18 on	19 on	20
altı	yedi	sekiz	dokuz	yirmi

Грамматика

Настоящее время : знать, не знать

	bilmek	bilmemek
Ben	biliorum	bilmiyorum
Sen	biliyorsun	bilmiyorsun
O	biliyor	bilmiyor
Biz	biliyoruz	bilmiyoruz
Siz	biliyorsunuz	bilmiyorsunuz
Onlar	biliyorlar	bilmiyorlar

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Rusça biliyor musun?* — *Evet, Rusça biliorum.*

— *Türkçe biliyor musun?*

— *Beni anlıyor musun?*

— *Nereden geliyorsun?*

— *Türkiye'de nerede oturuyorsun?*

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Sen doktor musun? — Evet, ben doktorum.*

— Sen öğrenci misin?

— Sen öğretmen misin?

— Siz Rus musunuz?

— Siz Türk müsünüz?

— Siz Amerikalı mısınız?

— Siz Rusya'dan mı geliyorsunuz?

— Hangi semtte oturuyorsun?

— İstanbul'u beğeniyor musun?

Урок 6

Вы женаты?/замужем?

Арзу: Evli misin?

Ты женат?

Андрей: Hayır, evli değilim.

Нет, я не женат.

Арзу: Nişanlı mısın?

Ты помолвлен (жених ли ты)?

Андрей: Hayır, nişanlı değilim. Siz evli misiniz?

Нет, я не помолвлен. Вы замужем?

Арзу: Hayır, ben de evli değilim.

Нет, я не замужем.

Андрей: Nişanlı mısınız?

Вы помолвлены?

Арзу: Hayır, nişanlı değilim.

Нет, я не помолвлена.

Андрей: Mesleğiniz ne?

Кто вы по профессии?

Арзу: Ben öğretmenim.

Я учительница.

bekârit я холостой, не замужем

6А У вас есть братья или сестры?

Катя: Kardeşin var mı?

У тебя есть братья или сестры?

Эрол: Evet, var.

Да, есть.

Катя: Kaç kardeşin var?

Сколько у тебя братьев или сестёр?

Эрол: Bir kardeşim var.

Один.

Катя: Kız mı, erkek mi?

Сестра или брат?

Эрол: Bir kız kardeşim var.

У меня есть одна сестра.

Senin kardeşin var mı?

У тебя есть братья или сестры?

Катя: Bir erkek kardeşim var.

У меня есть один брат.

Родственники:

kardeş брат, сестра

erkek kardeş брат

kız kardeş сестра

baba отец

anne мать

eşim мой супруг/моя супруга

oğlum мой сын

kızım моя дочь

arkadaş друг, подруга

6Б Кто кем работает

— Bu kim?

— Bu Olga.

— Olga ne yapıyor?

— Olga göz doktorudur. Hastaneye gidiyor.

hastane больница

— Bu kim?

— Bu Katya.

— Katya evli mi?

— Hayır, Katya evli değil. Katya bekâr.

— Bu kim?

— Bu Erol.

— Erol ne iş yapıyor?

— Erol öğrencidir. Doktora yapıyor.

— Bu kim?

— Bu Arzu.

— Arzu nerede çalışıyor?

— Arzu öğretmendir. Lisede çalışıyor.

lise лицей

Грамматика

Вопросительная частица: mi (mi, mu, mü)

Anton evli mi? — Hayır, Anton evli değil.
Anton bekâr mı? — Evet, Anton bekâr.
Anton öğrenci mi? — Hayır, Anton öğrenci değil.

Erol öğrenci mi? — Hayır, Erol öğrenci değil.
Erol doktor mu? — Evet, Erol doktor.
Erol evli mi? — Hayır, Erol bekâr.

Olga öğretmen mi? — Hayır, Olga öğrenci.
Olga nişanlı mı? — Hayır, Olga nişanlı değil.
Olga erkek mi? — Hayır, Olga erkek değil.

Arzu öğrenci mi? — Hayır, Arzu öğrenci değil.
Arzu öğretmen mi? — Evet, Arzu öğretmen.
Arzu bekâr mı? — Evet, Arzu bekâr.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Arzu evli mi?
— Arzu nişanlı mı?
— Arzu öğrenci mi?
— Arzu öğretmen mi?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Erol'un kardeşi var mı? — Erol'un kardeşi var.*

— Erol'un kaç kardeşi var?
— Erol'un kardeşi kız mı, erkek mi?
— Katya'nın kardeşi var mı?

- Katya'nın kardeşi kız mı?
- Sizin kardeşiniz var mı?
- Sizin kardeşiniz kız mı, erkek mi?
- Senin erkek arkadaşın var mı?
- Senin dostun var mı?

Стамбул

İstanbul dünyanın en güzel şehirlerinden biridir, İstanbul'un tarihi üç bin yıl öncesine kadar uzanır, İstanbul, 1453 yılında Osmanlı imparatorluğunun başkenti olmuştur. İstanbul'un en güzel yerlerinden biri Sultan Ahmet Meydanıdır. Burada Ayasofya Camisi, Sultan Ahmet Camisi, İstanbul Arkeoloji Müzesi, Topkapı Sarayı gibi çok önemli tarihi eserler bulunur.

Dünya — мир, **şehir** — город, **tarih** — история, **bin** — тысяча, **yıl** — год, **önce** — прежде, раньше, **kadar** — до, **uzanmak** — протягиваться, простираться, **imparatorluk** — империя, **olmak** — становиться, **yer** — место, **Ayasofya** — Святая София, **camî** — мечеть, **önemli** — важный, **eser** — произведение, **bulunmak** — находиться.

Урок 7

Какие языки вы знаете?

Эрол: Sizi kardeşimle tanıştırayım. Adı Arzu.

Я хочу познакомить вас с моей сестрой. Её зовут Арзу.

Ольга: Benim adım da Olga.

Арзу: Güzel Türkçe konuşuyorsun.

Ты хорошо говоришь по-турецки.

Ольга: Teşekkür ederim. Rusça biliyor musun?

Спасибо. Ты знаешь русский язык?

Арзу: Hayır, Rusça bilmiyorum.

Нет, я не знаю русский язык.

Ольга: Hangi dilleri biliyorsun?

Какие языки ты знаешь?

Арзу: İtalyanca ve İspanyolca biliyorum.

Я знаю итальянский и испанский языки.

Языки:

Rusça

İngilizce

Almanca

Fransızca

İspanyolca

İtalyanca

Arapça

7A Сколько вам лет?

Арзу: Kaç yaşındasın?

Сколько тебе лет (yaş — год, «в скольких годах ты есть»)?

Ольга: Yirmi dört yaşındayım.

Мне двадцать четыре года.

Арзу: Türkiye'de ne yapmak istiyorsun?

С какой целью ты приехала в Турцию (что делать хочешь)?

Ольга: Türkiye'de doktora yapmak istiyorum.

В Турции я хочу работать над докторской диссертацией.

Арзу: Ne olmak istiyorsun?

Кем ты хочешь стать?

Ольга : Türkolog olmak istiyorum.

Я хочу стать тюркологом.

Арзу : Hangi üniversitede doktora yapmak istiyorsun?

В каком университете ты хочешь работать над докторской диссертацией?

Ольга: İstanbul Edebiyat Fakültesinde.

В Стамбуле, на филологическом факультете.

7Б Профессия

Olga, Rusya'dan Türkiye'ye geliyor. Erol ve Arzu ile tanışıyor. Arzu, Erol'un kardeşidir. Olga, Türkçeyi güzel konuşuyor. Arzu biraz Rusça biliyor. Birlikte İstanbul'u geziyorlar. Olga İstanbul'u çok beğeniyor. Olga, Edebiyat Fakültesinde doktora yapıyor. Türkolog olmak istiyor. Bu nedenle Edebiyat Fakültesine gidiyor. Meslek, insanlar için çok önemlidir. Sevdiğimiz iş bizi mutlu eder.

konuşmak говорить

bilmek знать

gezmek гулять, путешествовать

önemli важный

mutlu счастье

insan человек

insanlar için для людей

Sevdiğimiz iş bizi mutlu eder. Любимая нами работа нас счастливыми делает.

edebiyat	литература
fizik	физика
kimya	химия
matematik	математика
işletme	менеджмент
felsefe	философия
sosyoloji	социология
tıp	медицина
pedagoji	педагогика

Грамматика

Падежи:

Винительный: -ı (-i, -u, -ü)

Дательный: -a (-e)

Предложный: -da (-de)

Исходный (откуда?): -dan (-den)

Родительный (чей?): -ın (-in, -un, -ün)

существительное	ev
Винительный	evi
Дательный	eve
Предложный	evde
Родительный	evden
Родительный	evin

Evi boyuyoruz. Eve gidiyoruz. Evde kalıyoruz. Evden geliyoruz. Evin penceresi.

Изафет (сочетание слов, выражающее принадлежность)

Суть его в том, что в словосочетаниях типа "моя сумка" к слову *сумка* необходимо прибавить личное окончание, и обычное *çanta* превращается в *çantam*. Кроме того, изафет часто мелькает в топонимике. То есть:

озеро — göl; но *озеро Ван* — Van gölü.

дорога — yol; но *трабзонская дорога* — Trabzon yolu

мост — köprü; но *мост Ататюрка* — Atatürk köprüsü.

горы — dağlar; но *горы Тавра* — Toros dağları

Образуется путем прибавления окончаний в соответствии с законом гармонии гласных:

	после гласных		после согласных	
1	-m	-miz, -mız, ...	-ım	-ımız, imiz...
2	-n	-niz, -nız, ...	-in	-iniz, iniz ...
3	-sı	-ları, leri,	-ı	-ları, lari

Окончание принимает на себя ударение!

at — лошадь, atım — моя лошадь, atı — его лошадь, atımız — наша лошадь

arkadaş — друг, arkadaşım — мой друг, arkadaşın — твой друг

komşu — сосед, komşun — ваш сосед, komşumuz — наш сосед.

Дательный падеж

Отвечает на вопрос — кому?(kime?), чему?(neye?), куда?(nereye?)

Образуется просто: путем прибавления а-е после согласных слов и уа-уе после гласных. Эти окончания принимают ударения.

Творительный падеж

Отвечает на вопрос кем? (kim ile?) чем? (ne ile?) Образуется путем прибавления аффикса /a-/e, который безударный!

kurşunkalemle — карандашом;

Иногда пишется отдельным словом. Так же имеет значение "с кем/чем", "посредством чего-либо".

Ali kızkardeşi **ile** konuşuyor — Али разговаривает со своей сестрой. (kızkardeşi — его сестра)

В сочетании с указательным местоимением Т.П. принимает аффикс родительного: in, im.

benim**le** — со мной; senin**le** — с тобой

Родительный падеж

Отвечает на вопрос чей? (kimin?) чего? (neyin?). Встречается часто и в самых неожиданных местах. Образуется посредством аффиксов:

ın-un-in-ün — после слов с последней согласной.

nın-nun-nin-nün — после слов с последней гласной.

Bu tüfek kim*in*dir? — Это чье ружье?

Bu tüfek Mustafa*n*dir. — Это ружье Мустафы.

Бывают исключения. Например, su — suyun (вода), ne — neyin (что).

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Olga kiminle tanışıyor? — Olga Arzu'yla tanışıyor.*

— Arzu kiminle tanışıyor?

— Olga, nereyi gezmek istiyor?

— Olga, İstanbul'u beğeniyor mu?

— İstanbul güzel bir kent mi?

— İstanbul'da trafik iyi mi?

— İstanbul'da kaç milyon insan yaşıyor?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Olga kaç yaşında?

— Olga ne yapmak istiyor?

— Olga ne olmak istiyor?

— Olga, hangi bölümde doktora yapmak istiyor?

— Türkçe kolay bir dil mi?

bölüm раздел, область

kolay легкий

dil язык

Урок 8

Пойдём в театр?

Эрол: Bugün günlerden ne?

Какой сегодня день недели?

Ольга: Bugün çarşamba.

Сегодня среда.

Эрол: Bu akşam ne yapıyorsun?

Что ты будешь делать сегодня вечером?

Ольга: Bu akşam tiyatroya gidiyorum.

Сегодня вечером я пойду в театр.

Sen de gelir misin?

А ты пойдёшь?

Эрол: Bu akşam işim var.

Сегодня вечером я занят (дело у меня есть).

Ama cuma günü boşum.

Но в пятницу я свободен.

Ольга: Sen de cuma günü gelir misin?

А в пятницу пойдёшь?

Эрол: Evet, cuma akşamı gelirim.

Да, в пятницу вечером пойду.

Дни недели:

pazartesi	понеделник
salı	вторник
çarşamba	среда
perşembe	четверг
cuma	пятница
cumartesi	суббота
pazar	воскресенье

8A Времена года

ilkbahar весна

sonbahar осень

yaz лето

kış зима

8B Месяцы

Ocak	Январь
Şubat	Февраль
Mart	Март
Nisan	Апрель
Mayıs	Май
Haziran	Июнь
Temmuz	Июль
Ağustos	Август
Eylül	Сентябрь
Ekim	Октябрь
Kasım	Ноябрь
Aralık	Декабрь

8B Самое лучшее время года

Yaz aylarında hava sıcak oluyor. Denize gidiyoruz, yüzüyoruz. Turistik ve tarihî

yerleri geziyoruz. Sonbaharda ağaçların yaprakları sararıyor. Her taraf rengârenk oluyor. Hava serinliyor. Kışın havalar soğuyor. Yağmur ve kar yağıyor. Dağlarda kayak yapıyoruz, ilkbaharda ağaçlar çiçek açıyor. Havalar ısınıyor. Otlar yeşeriyor. Doğa yeniden canlanıyor.

Sizce hangi mevsim daha güzel?

güzel	красивый
hangi	какой, как
daha	ещё
yüzmek	плавать
sararmak	пожелтеть
olmak	быть
kayak	лыжи
ot	трава
ağaç	дерево
hava	погода
her taraf	езде
serinlemek	становиться прохладным
yeşermek	зеленеть
yağmur	дождь
sıcak	жарко
gezmek	гулять
rengârenk	разноцветный
soğuk	холод
açmak	раскрываться

Грамматика

Вопрос Кто? : Kim?, Kimler?

— Kim tiyatroya gidiyor?

— Olga tiyatroya gidiyor.

— Olga, kimle tiyatroya gidiyor?
— Olga, Erol ile tiyatroya gidiyor.

— Cuma akşamı kim boş?
— Cuma akşamı Erol boş.

Союз : ile (на чём? — дословно: «с чем»)

— Erol, tiyatroya ne ile gidiyor?
— Erol, tiyatroya araba ile gidiyor. (на машине)

— Olga, tiyatroya ne ile gidiyor?
— Olga, tiyatroya otobüs ile gidiyor.

— Anton eve ne ile gidiyor? (домой)
— Anton eve yürüyerek gidiyor. (пешком)

В турецком языке гласные буквы рядом не ставятся, между ними ставится соединительная согласная буква "y".
araba ile gidiyor — arabayla gidiyor.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Bir haftada kaç gün var? — Bir haftada yedi gün var.*

— Pazartesi ne yapıyorsun?
— Cuma günü tiyatroya gidelim mi?
— Hafta sonu pikniğe gelir misin?
— Salı günü buluşalım mı?
— Pazar günü sinemaya gidelim mi?

- Çarşamba akşamı evde misin?
- Cumartesi günü İstanbul'u gezelim mi?
- Cuma günü bana gelir misin?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *En soğuk mevsim hangisidir? — En soğuk mevsim kıştır.*

- En sıcak mevsim hangisidir?
- En güzel mevsim hangisidir?
- Bir yılda kaç ay vardır?
- Bir yılda kaç hafta vardır?
- Bir yılda kaç gün vardır?

Урок 9

Адрес

Ольга: İstanbul'da nerede oturuyorsun?

Где ты живёшь в Стамбуле?

Эрол: Atatürk Bulvarı No: 23/2. Siz nerede oturuyorsunuz?

На бульваре Ататюрка 23/2. Где вы живёте?

Ольга: Mimar Sinan Cad. No: 42/11.

На улице Мимар Синан д. 42, к. 11.

Эрол: Bana kartvizitini verir misin?

Дашь мне свою визитную карточку?

Ольга: Bu benim adresim. Sen de bana kartvizitini verir misin?

Это мой адрес. Дашь мне свою визитную карточку?

Эрол: Bu da benim adresim. Seni ziyaret edebilir miyim?

А это мой адрес. Можно прийти к тебе в гости (визит сделать могу)?

Ольга: Elbette, gelirsen sevinirim.

Конечно, если придёшь, буду рада.

Эрол: Teşekkür ederim. Mutlaka gelirim.

Спасибо. Обязательно приду.

9A Разговор по телефону

Эрол: Merhaba. Ben Erol.

Здравствуйте! Это Эрол.

Ольга: Merhaba! Ben de Olga.

Здравствуйте! Это Ольга.

Эрол: Uygunsan seni ziyaret etmek istiyorum.

Если ты свободна, я хочу навестить тебя (uygun — свободен, не занят).

Ольга: Bu akşam işim var. Yarın gelir misin?

Сегодня вечером занята. Сможешь завтра прийти?

Эрол: Olur, uygunsan yarın gelirim.

Хорошо, если ты завтра свободна, приду (olur — /пускай/ будет, ладно).

Ольга: Memnun olurum.

Буду очень рада.

Эрол: Saat kaçta geleyim?

В котором часу приду (мне прийти бы)?

Ольга: Saat 20.00 iyi mi?

Вечером в 8 часов, хорошо?

Эрол: Çok iyi. Yarın saat yirmide sana geliyorum.

Очень хорошо. Завтра в 8 часов приду к тебе.

Грамматика

Гармония согласных букв

В турецком языке после звонких согласных и после гласных следует суффикс начинающийся со звонкой буквы, а после глухих согласных суффикс, начинающийся с глухой согласной.

Закон сингармонизма также соблюдается:

После гласных и звонких согласных:

İstanbul'da oturuyorum. (проживаю)

Evde kitap okuyorum. (книгу)

Sandalyede oturuyorum. (на стуле сижу)

После глухих согласных:

Uçakta kitap okuyorum. (в самолете)

Koltukta oturuyorum. (в кресле)

После гласных и звонких согласных:

İzmir'den geliyorum. (из Измира приезжаю)

Okuldan geliyorum. (из школы)

Rusya'dan geliyorum.

После глухих согласных:

Uçaktan iniyorum. (схожу с самолета)

Sankt-Peterburg'dan geliyorum.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Bana kartvizitini verir misin? — Bu benim kartvizitim.*

— Bana adresini verir misin?

— Bana adresini söyler misin?

— Bana telefon numaranı verir misin?

— Bana kalemini verir misin?

— Yarın benimle sinemaya gelir misin?

2) Заполните пропущенные места

Ben İstanbul'**da** Taksim'**de** oturuyorum.
Ev.. oturuyorum, sandalye.. kitap okuyorum.
Koltuk.. oturuyorum, kitap okuyorum.
Uçak... kitap okuyorum.
Rusya'.. Moskova'.. yaşıyorum.
Saat beş.. sinemaya gidiyoruz.

3) Заполните пропущенные места

Moskova'**dan** geliyorum.
Sankt-Peterburg'.. geliyorum.
İstanbul'.. geliyorum.
İzmir'.. geliyorum.
Soçi'.. geliyorum.
Sibirya'.. geliyorum.

4) Заполните пропущенные места

Saat sekiz**de** işe gidiyorum.
Saat dokuz.. gazete okuyorum.
Saat üç.. kitap okuyorum.
Saat dört.. çay içiyorum.
Saat beş.. işten çıkıyorum.
Saat altı..eve geliyorum.

Измйр

İzmir Ege Bölgesindedir. Nüfusu iki milyon iki yüz elli bindir. Homeros burada doğmuştur. Çevresinde Efes, Bergama, Truva, Milet gibi dünyanın en önemli antik kentleri bulunur.

İzmir'in denizi ve kumu çok güzeldir, İzmir'de birbirinden güzel oteller ve tatil

köylerinde unutulmaz günler yaşayabilirsiniz. Foça'da fok balıkları vardır.

Ege — Эгейский, **bölge** — область, **burada** — там, **doğmak** — рождаться, **çevre** — круг, окружение (здесь: вокруг), **kum** — песок, **tatil** — отпуск, каникулы, **köy** — деревня, **unutulmaz** — незабываемый (unutmak — забывать, unutulmak — забываться), **yaşamak** — жить, **fok** — тюлень **balık** — рыба.

Урок 10

Номер телефона

Ольга: Telefon numaranı söyler misin?

Скажи номер своего телефона?

Арзу: İş telefonum 419 31 57.

Мой рабочий номер 419 31 57.

Ольга: Ev telefonun kaç?

А какой домашний номер?

Арзу: 231 23 21.

Ольга: Teşekkür ederim.

Спасибо.

Арзу: Senin telefonun kaç?

Какой твой номер телефона?

Ольга: Benim ev telefonum 249 50 69.

Мой домашний номер 249 50 69.

Арзу: Cep telefonunu söyler misin?

Скажи номер мобильного телефона?

Ольга: Cep telefonum 0 533 234 29 31.

Номер моего мобильного 0 533 234 29 31.

Числа:

21 : yirmi bir

22 : yirmi iki
23 : yirmi üç
24 : yirmi dört
25 : yirmi beş
26 : yirmi altı
27 : yirmi yedi
28 : yirmi sekiz
29 : yirmi dokuz
30 : otuz

20 : yirmi
30 : otuz
40 : kırk
50 : elli
60 : altmış
70 : yetmiş
80 : seksen
90 : doksan
100 : yüz

1.000 : bin
10.000 : on bin
100.000 : yüz bin
1.000.000 : bir milyon
1.000.000.000: bir milyar

10Б Разговор по телефону

Андрей: Bu hafta sinemaya gitmek ister misin?

Арзу: İyi bir film var mı?

Андрей: İyi bir film var.

Арзу: Ne zaman gidelim?

Андрей: Cuma akşamı uygun musunuz?

Арзу: Cuma akşamı uygunum.

Андрей: Tamam, ben size uğrar seni alırım.

hafta неделя

istemek хотеть

uygun (müsait) свободный

uğramak заходить

almak брать

Грамматика

Есть, Нет

Слова var, yok очень часто используются в разговорном турецком языке, в основном соответствуют словам: Есть, Нет.

— İyi bir film var mı?

— İyi bir film var.

— Cuma günü vaktin var mı?

— Cuma günü vaktim yok.

— Gökhan'ın arabası var mı?

— Gökhan'ın arabası yok.

— Senin evin var mı?

— Benim evim var.

— Pasaportun var mı?

— Hayır, pasaportum yok.

Дополнения (словосочетения из имён существительных): in (-in, -un, -ün).

Делятся на две группы:

Определённые дополнения.

Okul + bahçe — okulun bahçesi (школьный сад)

ev + telefon — evin telefonu

iş yeri + telefon — işyerinin telefonu (место работы)

Arzu + telefon — Arzu'nun telefonu

Неопределённые дополнения:

Неопределённое дополнение окончания не имеет.

ev + telefon — ev telefonu

cep + telefon — cep telefonu (карман)

kadın + palto — kadın paltosu (женское пальто)

erkek + ceket — erkek ceketi (мужской пиджак)

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Telefon numaran kaç?

— Ev telefonun kaç?

— İş telefonun kaç?

— Cep telefonun kaç?

2) Составьте словосочетания, определённые дополнения:

ev + telefon — evin telefonu

okul + telefon

iş yeri + telefon

Arzu + telefon

Erol + telefon

В турецком языке гласные буквы рядом не ставятся, между ними ставится

соединительная согласная буква:

Arzu-n-un telefonu

Olga-n-in arabası

3) Составьте словосочетания, неопределённые дополнения:

kadın + çanta — kadın çantası

сер + telefon —

uçak + bilet —

otobüs + bilet —

Урок 11

Путешествие на самолёте

Антон: İstanbul'a hangi günler uçak var?

В какие дни есть самолёты в Стамбул?

Служащая: İstanbul'a her gün uçak var.

В Стамбул каждый день есть самолёты.

Антон: Uçak saat kaçta havalanıyor?

В котором часу взлетает самолёт (hava — воздух)?

Служащая: Uçak, her gün 8:30'da havalanıyor.

Самолёт взлетает каждый день в 8:30.

Антон: Uçak bileti ne kadar?

Сколько стоит билет на самолёт (ne kadar — «до куда, до какой /суммы/»; kadar — до)?

Служащая: Uçak bileti 200 dolar.

Билет на самолёт стоит 200 долларов.

Антон: Gidiş-dönüş bileti ne kadar?

Сколько стоит билет туда и обратно? (gitmek — уходить; dönmek — возвращаться, dönüş — возвращение)

Служащая: Gidiş-dönüş bileti 300 dolar.

Туда и обратно билет стоит 300 долларов.

11A Билет

Служащая: İstanbul'a hangi gün gitmek istiyorsunuz?

В какой день вы хотите лететь в Стамбул?

Антон: İstanbul'a salı günü gitmek istiyorum.

Я хочу лететь в Стамбул во вторник.

Служащая: Biletiniz gidiş-dönüş mü olsun?

Хотите билет туда и обратно?

Антон: Gidiş-dönüş bileti daha mı ucuz?

Билет туда и обратно дешевле (daha — более)?

Служащая: Evet, 100 dolar fark ediyor.

Да, разница составляет 100 долларов.

Антон: Moskova-İstanbul arası ne kadar sürüyor?

Сколько часов летит самолёт от Москвы до Стамбула (ara — промежуток; sürmek — длиться)?

Служащая: Moskova-İstanbul arası iki saat sürüyor.

От Москвы до Стамбула два часа.

Антон: Bir gidiş-dönüş bileti lütfen.

Дайте мне пожалуйста, билет туда и обратно.

Служащая: Buyurun, biletiniz, iyi yolculuklar.

Пожалуйста, ваш билет. Счастливого пути (yol — путь; yolculuk — путешествие).

Союз ile

Anton, İstanbul'a uçak ile gidiyor.

Anton, havaalanına taksi ile gidiyor. (на аэродром; alan — площадь)

Anton, her gün işe araba ile gidiyor.

Часто союз "ile" пишется слитно, в этом случае буква "i" опускается:

Anton, İstanbul'a uçakla gidiyor.

Anton, hava alanına taksiyle gidiyor.

Anton, her gün işe arabayla gidiyor.

Если слово заканчивается на гласную букву, то вместо "i" пишется и произносится буква "u".

taksi ile — taksiyle

araba ile — arabayla

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Anton nereye gitmek istiyor?

— İstanbul'a hangi günler uçak var?

— Uçak saat kaçta havalanıyor?

— Uçak bileti ne kadar?

— Gidiş-dönüş bileti ne kadar?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Anton, hangi gün İstanbul'a gitmek istiyor?*

— *Anton, salı günü İstanbul'a gitmek istiyor.*

— Rusya'nın başkenti neresidir?

— Türkiye'nin başkenti neresidir?

— Anton, gidiş-dönüş bileti mi alıyor?

— Gidiş-dönüş bileti ne kadar?

— Uçak, Moskova'dan saat kaçta kalkıyor?

— Uçak, İstanbul'a saat kaçta varıyor?

— Moskova-İstanbul arası kaç saat sürüyor?

— Uçak saat kaçta havalanıyor?

başkent столица
kalkmak вставать; отправляться
varmak прибывать

Урок 12

В гости

Ольга: Hoş geldin.

Добро пожаловать (приятно пришел ты).

Эрол: Hoş bulduk. Eviniz çok güzel.

Спасибо (приятно нашли). Ваша квартира очень красивая.

Ольга: Teşekkür ederim.

Спасибо.

Эрол: Bu evde yalnız mı yaşıyorsun?

В этой квартире ты живёшь одна?

Ольга: Evet, yalnız oturuyorum. Bazen Moskova'dan kardeşim Anton geliyor.

Да, я живу одна. Иногда мой брат Антон приезжает из Москвы.

Эрол: Annen, baban nerede oturuyorlar?

Где живут твои родители?

Ольга: Annem, babam Moskova'da oturuyorlar.

Мои родители живут в Москве.

12A Арендованная квартира

Эрол: Bu ev kaç oda?

Сколько комнат в этой квартире?

Ольга: İki oda, bir salon.

Две комнаты и столовая.

Эрол: Aylık kirası ne kadar?

Сколько составляет арендная плата в месяц (ay — месяц; aylık — «месячность»; kira — арендная плата)?

Ольга: Aylık kirası sekiz yüz lira.

Арендная плата 800 лир в месяц.

Эрол: Yakıt ne kadar?

Сколько составляет отопление (yakmak — жечь)?

Ольга: Yakıt ayda yüz lira. Sizin ev kira mı?

Отопление в месяц составляет 100 лир. Ваша квартира арендованная?

Эрол: Hayır, biz kendi evimizde oturuyoruz.

Нет, мы живём в своей квартире («в своем доме»).

Ольга: Bu çok iyi.

Это очень хорошо.

12Б В магазине фруктов и овощей

Арзу: Elmanın kilosu kaç?

Сколько стоит килограмм яблок?

Зеленщик: Elmanın kilosu 40 kuruş.

Килограмм яблок стоит 40 копеек.

Арзу: Lütfen iki kilo elma.

Дайте пожалуйста, два килограмма яблок.

Зеленщик: Muz ister misiniz?

Хотите бананы?

Арзу: Hayır, teşekkür ederim.

Нет, спасибо.

Грамматика

Местоимения

Местоимения в турецком языке делятся на 3 группы:

Личные местоимения	Указательные местоимения	Вопросительные местоимения
Ben — я Sen — ты O — он, она Biz — мы Siz — вы Onlar — они	Bu — этот Şu — тот O — тот Bunlar — эти Şunlar — те Onlar — те	Kim — кто Kimler — кто Ne — что Neler — что Kaç — сколько Hangisi — который

— Olga'yı kim ziyaret ediyor? (кто делает визит)

— Olga'yı Erol ziyaret ediyor.

— Bu evin aylık kirası kaç lira?

— Aylık kira sekiz yüz lira.

— Aylık yakıt kaç lira?

— Aylık yakıt yüz lira.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Bu evde yalnız mı yaşıyorsun?*

— *Hayır, kardeşimle oturuyorum.*

— Olga'yı kim ziyaret ediyor?

— Olga'nın evi güzel mi?

— Olga evde yalnız mı kalıyor?

— Bazen Moskova'dan kim geliyor?

— Olga'nın annesi, babası nerede oturuyorlar?

— Olga, kiralık evde mi oturuyor?

— Erol, kiralık evde mi oturuyor?

— Olga'nın evi kaç oda?

— Olga'nın evinde salon var mı?

— Bu evin kirası ne kadar?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Elmanın kilosu kaç?

— Muzun kilosu kaç?

— Üzümün kilosu kaç?

— Portakalın kilosu ne kadar?

— Havucun kilosu ne kadar?

Анкара

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Türkiye'nin başkenti İstanbul'du. Türkiye Cumhuriyeti kurulunca 1923 yılında Ankara başkent oldu. Nüfusu ortalama üç milyondur.

Ankara'nın tarihi oldukça eskidir. Hititler, Frigyalılar, Romalılar, Bizanslılar gibi ünlü uygarlıklara ev sahipliği yapmıştır. Ankara'da bulunan Anadolu Medeniyetleri Müzesi 1997 yılında Avrupa birinciliği ödülünü almıştır.

Cumhuriyet kurulduktan sonra Ankara kısa zamanda gelişmiş ve dünyanın en modern kentlerinden biri olmuştur.

Ankara'nın çevresinde Alacahöyük, Gordion gibi önemli antik kentler vardır.

Dönem — период, **cumhuriyet** — республика, **kurulmak** — основываться, учреждаться, **oldukça** — довольно, достаточно, **eski** — старый, **ünlü** — знаменитый, **uygarlık** — цивилизация, **ev sahipliği yapmak** — быть хозяином: «владение домом делать», **medeniyet** — цивилизация, **birincilik** — первенство, первое место, **ödül** — награда, премия, **kurulduktan sonra** — после основания, **kısa** — короткий, **zaman** — время, **gelişmek** — развиваться, прогрессировать.

Урок 13

В самолёте

Стюардесса: Ne arzu edersiniz?

Что вы желаете (какое желание делаете)?

Антон: İçeceklerden ne var?

Что есть из напитков?

Стюардесса: Çay, kahve, kola, meyve suyu, süt...

Чай, кофе, кола, сок, молоко...

Антон: Lütfen bir çay.

Чай, пожалуйста.

Стюардесса: Başka bir şey ister misiniz?

Вы хотите ещё что-нибудь (другую вещь ...)?

Антон: Uçak İstanbul'a saat kaçta iniyor?

Во сколько прибывает самолёт в Стамбул?

Стюардесса : Uçak, İstanbul'a saat 12.30'da iniyor.

Самолёт прибывает в Стамбул в половине первого.

Антон: Teşekkür ederim.

Спасибо.

Стюардесса: Bir şey değil.

Пожалуйста.

13A Разговор в самолёте

Андрей: İstanbul'a mı gidiyorsun?

Ты летишь в Стамбул?

Антон: Evet, İstanbul'a gidiyorum.

Да, я лечу в Стамбул.

Андрей: İş seyahati mi?

По работе (работы путешествие)?

Антон: Hayır, İstanbul'da kız kardeşim oturuyor.

Нет, моя сестра живёт в Стамбуле (kız — девочка, девушка).

Андрей: Kız kardeşin İstanbul'da ne yapıyor?

Чем она занимается в Стамбуле?

Антон: Doktora уarıyor.

Она работает над докторской диссертацией.

Siz İstanbul'a niçin gidiyorsunuz?

С какой целью вы едете в Стамбул?

Андрей: Ben iş için gidiyorum.

Я еду по работе (için — для).

Антон: Ne iş уarıyorsun?

Кем ты работаешь?

Андрей: Ben iş adamıyım. Ticaret уarıyorum.

Я бизнесмен (деловой человек). Занимаюсь торговлей.

13Б На чём?

Trenle gidiyorum. Я еду на поезде.

Otobüsle gidiyorum. Я еду на автобусе.

Vapurla gidiyorum. Я плыву на корабле.

Uçakla gidiyorum. Я лечу на самолёте.

Atla gidiyorum. Я еду на лошади.

Yürüyerek gidiyorum. Я иду пешком.

Грамматика

için — для, с целью, чтобы

— İstanbul'a ne için gidiyorsun?

— İstanbul'a tatil için gidiyorum. (для отпуска)

— İzmir'e ne için gidiyorsun?

— İzmir'e annemi görmek için gidiyorum. (чтобы маму мою повидать)

— Bu çay kimin için?

— Bu çay sizin için.

— Bu hediye kimin için? (для кого этот подарок)

— Bu hediye Olga için.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Ne arzu edersiniz?*

— *Lütfen bir kahve?*

— Ne içmek istersiniz? (что хотите пить)

— Çay mı içersiniz, kahve mi?

— Meyve suyu ister misiniz? (сок)

— Kola içer misiniz?

— Kahveniz sütlü mü olsun? (с молоком ли пусть будет; süt — молоко; sütlü — молочный)

— Bir bardak süt alır mısınız? (стакан молока возьмете)

— Portakal suyu içer misiniz? (апельсиновый сок)

— Pasta ister misiniz? (пирожное, торт)

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Ankara'ya ne için gidiyorsun?

— Ankara'ya babamı görmek için gidiyorum.

— Moskova'ya ne için gidiyorsun?

— İzmir'e ne için gidiyorsun?

— Bu kahve kimin için?

— Bu çay kimin için?

— Bu paket kimin için?

Урок 14

Сюрприз

Ольга: Kim o?

Кто это там?

Антон: Benim, Anton.

Это я, Антон.

Ольга: Hoş geldin Anton! Bu ne güzel sürpriz! İstanbul'a ne zaman geldin?

Добро пожаловать Антон! Какой это прекрасный сюрприз! Когда ты приехал в Стамбул(zaman — время)?

Антон: Biraz önce geldim.

Только что приехал («немного прежде»).

Ольга: Ne ile geldin?

На чём приехал?

Антон: Uçak ile geldim.

На самолёте.

Ольга: İçeri geçelim. Biraz dinlen!

Давай пройдем внутрь. Немного отдохни!

14A В гостинице

Андрей: Boş odanız var mı?

У вас есть свободный номер?

Служащий: Kaç kişilik oda istiyorsunuz?

Какой номер желаете (на сколько человек; kişi — человек, лицо)?

Андрей: Tek kişilik oda istiyorum.

Мне нужен одноместный номер (tek — единичный).

Служащий: Tek kişilik oda var.

У нас есть одноместный номер.

Андрей: Fiyatı ne kadar?

Сколько стоит номер (fiyat — цена)?

Служащий: Tek kişilik oda 50 dolar.

Номер на одного человека стоит 50 долларов.

Андрей: Odada duş var mı?

В номере есть душ?

Служащий: Odada duş var.

В номере есть душ.

Андрей: Tamam. Burada kalmak istiyorum.

Хорошо. Я занимаю её (тут остаться хочу).

14Б Антон

Anton, Olga'nın erkek kardeşidir. Moskova'da yaşıyor, İstanbul'da Olga'yı ziyaret etmek istiyor. Bir uçak bileti alıyor. Salı günü 8.30'da uçağa biniyor.

Uçakta çay içiyor. Andrey ile tanışıyor. Andrey iş adamıdır, İstanbul'a iş için geliyor.

Anton ve Andrey saat 13.30'da uçaktan iniyorlar. Anton bir taksiye biniyor. Olga'nın evine gidiyor. Andrey bir otele gidiyor ve otelde kalıyor.

yaşamak жить

almak брать, покупать

binmek садиться (на транспорт)

tanışmak tanışmak

Грамматика

Определенное прошедшее время: -di (-dı, -du, -dü)

Определённое прошедшее время глагола указывает на то, что действие произошло в прошлом.

Ben geliyorum. — Настоящее время.

Ben geldim. — Определенное прошедшее время.

	gelmek	gelmemek
Ben	geldim	gelmedim
Sen	geldin	gelmedin
O	geldi	gelmedi
Biz	geldik	gelmedik
Siz	geldiniz	gelmediniz
Onlar	geldiler	gelmediler

Ольга: İstanbul'a ne zaman geldin?

Антон: Biraz önce geldim.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Anton uçağa saat kaçta bindi?*

— *Anton uçağa saat 8.30'da bindi.*

— Anton uçakta ne içti?

— Anton, uçakta kiminle konuştu?

— Uçak, havaalanına ne zaman indi?

— Anton, kimin yanına gitti?

— Anton, kime sürpriz yapıyor?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Andrey kaç kişilik oda istiyor?

— Tek kişilik odanın fiyatı ne kadar?

— Odada duş var mı?

— Andrey bu otelde kalmak istiyor mu?

— Andrey İstanbul'a ne için geliyor?

Урок 15

Завтрак

Ольга: Yumurta yer misin?

Ты ешь яйца?

Антон: Biraz kilo aldım. Yumurta yemiyorum.

Я немного набрал вес. Яйца не ем.

Ольга: Ben kahvaltıda çok yiyorum.

Я на завтрак много ем.

Антон: Ama öğle ve akşamları az yiyorsun.

Но на обед и на ужин ешь мало.

Ольга: Sen de öyle yap. Kilo almazsın.

Ты тоже так делай. Вес не наберёшь.

Антон: Burada bal, reçel, tereyağı, zeytin var. Hepsi de kilo yapıyor.

Здесь есть мёд, варенье, сливочное масло, оливки. И всё способствует увеличению веса.

Ольга: Sabahları kral gibi beslen. Öğle ve akşamları az ye.

По утрам питайся, как король (gibi — подобно). На обед и на ужин ешь мало.

Антон: Haklısın, kahvaltı çok önemli.

Ты права, завтрак это очень важно.

15A Приглашение на обед

Эрол: Alo! Ben Erol!

Алло! Это Эрол!

Ольга: Merhaba Erol! Ben Olga!

Привет Эрол! Это Ольга.

Эрол: Tiyatroya gitmek ister misin?

Ты хочешь пойти в театр?

Ольга: Moskova'dan Anton geldi.

Антон приехал из Москвы.

Эрол: Anton mu geldi? Ne zaman?

Антон приехал? Когда?

Ольга: Dün geldi.

Он приехал вчера.

Эрол: Anton ile tanışmak isterim.

Я хочу познакомиться с Антоном.

Ольга: O da seninle tanışmak ister.

Он тоже хочет познакомиться с тобой.

Эрол: Bu akşam sizi yemeğe davet ediyorum.

Я приглашаю вас на ужин сегодня вечером (приглашение делаю).

Ольга: Olur. Anton ile geliriz.

Хорошо. Мы придём с Антоном.

Обед

Официант: Ne arzu edersiniz?

Арзу: Sebze yemeklerinden ne var?

Официант: Taze fasulye, kuru fasulye, bamya...

Антон: Niçin kebab yemiyorsun?

Арзу: Öğle vakti, et ağırlık yapıyor.

Антон: Doğru. Ben de sebze alayım.

Арзу: Bana bir taze fasulye lütfen.

Официант: Siz ne arzu ediyorsunuz?

Антон: Ben de taze fasulye alayım.

sebze овощи

sebze yemekleri вегетарианская пища

taze fasulye свежая фасоль

kuru fasulye сухая фасоль

bamya бамия

öğle vakti полдень: «полдня время»

et мясо

ağır тяжелый

ağırlık тяжесть

Грамматика

Неопределённая форма глагола

Неопределённая форма глагола образуется с помощью суффиксов "-mak (-mek)", прибавляемых к основе глагола.

oku**mak** (читать) yaz**mak** (писать) gel**mek** (приходить) git**mek** (уходить)

Если убрать суффикс неопределённого времени глагола "-mak (-mek)" оставшаяся часть (основа глагола) даст нам повелительное наклонение.

Bu kitabı oku. (читай эту книгу) Mektubu hemen yaz. (сейчас же напиши письмо) Hemen buraya gel. (сейчас же иди сюда) Şimdi eve git. (теперь иди домой)

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Sabahları kahvaltı yapar mısın? (утром делаешь завтрак)

— Kahvaltıda yumurta yer misin?

— Kahvaltıda ne içersin?

— Kahvaltıda neler yersin?

— Akşamları çok yer misin?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Olga'ya kim telefon ediyor? (кто звонит Ольге: «делает телефон»)

— Olga'ya Erol telefon ediyor.

— Kim tiyatroya gitmek istiyor?

— Moskova'dan kim geliyor?

- Kim Anton ile tanışmak istiyor?
— Kim Olga'yı yemeğe davet ediyor?
— Olga yemek davetini kabul ediyor mu? (приняла ли приглашение в ресторан: «сделала ли прием приглашения еды»)

2) Напишите, пожалуйста, глаголы в повелительном наклонении.

ekmek yemek (хлеб есть) — ekmek ye

su içmek (воду пить), kahvaltı yapmak, az yemek (мало есть), eve gelmek, işe gitmek (на работу пойти)

Ататюрк

1881'de Selanik'te doğdu. Modern Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusudur. Birinci Dünya Savaşına katıldı. Ülkeyi düşmanlardan kurtardı. 1923 yılında Cumhuriyeti kurdu. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı oldu. Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verdi. Din ve devlet işlerini birbirinden ayırdı. Bütün hayatı boyunca "Yurtta barış, dünyada barış" için çalıştı. 1938 yılında İstanbul'da Dolmabahçe Sarayında öldü. Atatürk'ün cenazesi Ankara'ya getirildi. 1953 yılında kendisi için yapılan Anıtkabir'e konuldu. Atatürk'ün mozole olan Anıtkabir, Ankara'nın en önemli simgelerinden biri olmuştur.

Kurucu — основатель, **savaş** — война, **katılmak** — присоединиться, примкнуть, **ülke** — страна, **düşman** — враг, **kurtarmak** — освобождать, **ilk** — первый, **cumhurbaşkanı** — президент республики, **kadın** — женщина, **seçmek** — избирать, **seçilmek** — избираться **hak** — право, **vermek** — давать, **din** — религия, **devlet** — государство, **iş** — дело, **ayırmak** — разделять, **bütün hayatı boyunca** — всей жизни в течение, **Yurtta barış, dünyada barış** — В стране мир, в мире мир, **çalışmak** — трудиться, **saray** — дворец, **ölmek** — умирать, **cenaze** — останки, **getirilmek** — быть перенесенным, переноситься, **kendisi için** — для него самого, **yapılmak** — делаться, быть сделанным, **anıtkabir** — мавзолей, **konulmak** — быть помещенным, установленным.

Урок 16

Добро пожаловать!

Эрол: Hoş geldin Anton!

Добро пожаловать Антон!

Антон: Hoş bulduk.

Спасибо.

Эрол: İstanbul'a daha önce geldin mi?

Ты приезжал раньше в Стамбул?

Антон: İki defa geldim.

Два раза приезжал.

Ольга: Yemeğe nereye gidelim?

Куда мы пойдём на ужин?

Эрол: Haydi bu akşam balık yiyelim.

Давай сегодня вечером покушаем рыбу.

Антон: Yemek önemli değil, sohbet önemli.

Главное не еда, главное общение (önemli — важный).

Эрол: Güzel Türkçe konuşuyorsun.

Ты хорошо говоришь по-турецки.

Антон: Moskova'da arkadaşlarla Türkçe konuşuyorum.

В Москве я говорю по-турецки с друзьями.

16A Ужин

Официант: Ne arzu edersiniz?

Пожалуйста, что вы желаете?

Ольга: Ben bir döner istiyorum (dönmek — вращаться, вертеться).

Дёнер (шаурму), пожалуйста.

Эрол: Siz ne istiyorsunuz?

Что вы желаете?

Антон: Ben bir şiş kebab alayım.

Шашлык, пожалуйста.

Эрол: Ben de bir kuru fasulye istiyorum.

Сухую фасоль, пожалуйста.

Ольга: Niçin kebab yemiyorsun?

Почему не ешь кебаб?

Эрол: Ben daha çok sebze yemekleri yiyorum.

Я предпочитаю вегетарианские блюда (более много ем ...).

Официант: Salata istiyor musunuz?

Не желате ли салат?

Эрол: Güzel bir salata istiyorum.

Хороший салат, пожалуйста.

Меню

Çorbalar Супы

Kremalı domates çorbası Кремовый томатный суп

Yayla çorbası Суп из риса и йогурта

Mercimek çorbası Чечевичный суп

İşkembe çorbası Суп из потрохов

Şehriye çorbası Суп-лапша

Salata ve Mezeler Салаты и холодные закуски

Kıvrıcık ve marul salatası Салат из листьев салата и латука (зелёный салат)

Çoban salatası Салат из свежих огурцов и помидоров

Rus salatası Столичный салат

Patates salatası Салат из картошки

***Et yemekleri* Мясные блюда**

Izgara bonfile Гриль бонфиле
Karışık izgara Мясное ассорти
Biftek Бифштекс
Pirzola Отбивная котлета
Şinitzel Шнитцель
Piliç izgara Куриный гриль
Izgara köfte Котлеты
Ciğer tava Жареная печень

***Pilavlar* Плов**

Pirinç pilavı Рисовый плов
Makarna Макароны

***Tatlılar* Сладости/десерт**

Puding Пудинг
Yoğurt Йогурт
Meuva Фрукты

***İçkiler* Спиртные напитки**

Bira Пиво
Şarap Вино
Beyaz şarap Белое вино
Kırmızı şarap Красное вино
Votka Водка
Rom Ром
Konyak Коньяк
Likör Ликёр

***Meşrubat ve diğer içkiler* Прохладительные и другие напитки**

Maden suyu sodası Минеральная вода

Meyve suyu Фруктовый сок

Domates suyu Томатный сок

Ayran Айран

Kahve Кофе

Çay Чай

Sütlü Kahve Кофе с молоком

Sütlü çay Чай с молоком

Limonata Лимонад

Kola Кола

Neskafe Растворимый кофе

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Moskova'dan ne zaman geldin?*

— *Moskova'dan dün geldim.*

— *İstanbul'a daha önce geldin mi?*

— *İstanbul'u daha önce gezdin mi?*

— *İstanbul'a ne zaman geldin?*

— *Moskova'yı gördün mü?*

— *Rusya'nın başkenti neresi?*

— *Türkiye'nin başkenti neresi?*

— *Türkçeyi nerede öğrendin?*

— *Restorandan yer ayırttın mı? (ты заказал место)*

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Ne yemek istersiniz?*

— *Salata ister misiniz?*

- Ne içersiniz?
- Tatlı ister misiniz?
- Meyve ister misiniz?
- Kebap seviyor musunuz? (любите ли)
- Sebze yemeklerini seviyor musunuz?

Урок 17

Состояние Погоды

Антон: Yarın İstanbul'u gezelim mi?

Завтра погуляем по Стамбулу?

Арзу: Yarın hava yağışlı olacak.

Завтра погода будет дождливая.

Антон: Nereden biliyorsun?

Откуда ты знаешь?

Арзу: Televizyondan öğrendim.

Я узнала об этом по телевизору.

Антон: Doğru, bugün hava biraz serinledi.

Правильно, сегодня погода немного прохладная (serin — прохладный; serinlemek — становиться прохладнее).

Арзу: Soğuk hava dalgası geliyor.

Приближается холодный циклон (hava dalgası — воздуха волна; dalga — волна).

Антон: Hava bir ısınıyor, bir soğuyor.

Воздух то теплеет, то становится холоднее.

Арзу: Evet, iklim çok değişti.

Да, климат сильно поменялся.

17A Дождливая погода

Антон: Bugün ne yapacaksın?

Что ты будешь делать сегодня?

Ольга: Az sonra üniversiteye gideceğim.

Скоро я пойду в университет (az sonra — немного спустя; sonra — после).

Антон: Bugün hava yağışlı. Şemsiyeni al.

Сегодня погода дождливая. Возьми свой зонтик (şemsiye).

Ольга: Havalar çok serinledi.

Погода стала очень прохладной.

Антон: Belki de kar yağacak.

Может быть, и снег пойдёт.

Ольга: O kadar da değil. Fazla soğuk yok.

Но, не сильно холодно (o kadar — до такой степени; fazla — избыток, чрезмерный).

Антон: Sen yine seketini al.

Ты всё-таки возьми пиджак.

Ольга: Bugün sen ne yapacaksın?

Ты что будешь делать сегодня?

Антон: Evde dinleneceğim.

Я буду отдыхать дома.

17Б Какая сегодня будет погода?

Bugün hava yağışlı olacak, İstanbul'da sıcaklık 11 °C. Doğudan soğuk hava dalgası geliyor. Bu nedenle bütün yurttta sıcaklık düşecek. Hava yarın da yağışlı olacak, iki gün sonra havalar yeniden ısınacak. Soğuk hava dalgası gidecek, yerine sıcak hava dalgası gelecek. Sıcaklık iki-üç derece artacak.

sıcaklık температура (sıcak — жаркий)

doğu восток

bu nedenle поэтому

bütün yurttta по всей стране

sıcaklık düşecek температура понизится (düşmek)

yeni новый

yeniden снова

ısınacak потеплеет (ısınmak)

yerine вместо

derece градус

artacak повысится (artmak)

Грамматика

Суффикс будущего времени: -acak (-ecek)

Суффиксы будущего времени показывают, что действие произойдет в будущем.

	gelmek	gelmemek
Ben	geleceğim	gelmeyeceğim
Sen	geleceksin	gelmeyeceksin
O	gelecek	gelmeyecek
Biz	geleceğiz	gelmeyeceğiz
Siz	geleceksiniz	gelmeyeceksiniz
Onlar	gelecekler	gelmeyecekler

— Bugün ne yapacaksın?

— Bugün üniversiteye gideceğim.

— Bugün yağmur yağacak mı?

— Evet, bugün yağmur yağacak.

— Bugün ne yapacaksın?

— Bugün evde dinleneceğim.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Yarın hava nasıl olacak?*

— *Yarın hava bulutlu olacak. (облачная погода; bulut — облако, туча)*

— Bugün hava nasıl olacak?

— Hafta sonu hava nasıl olacak? (в конце недели, на выходных)

— Yarın yağmur yağacak mı? (завтра)

— Bugün hava bulutlu mu? (bulut — облако)

— Bugün hava rüzgârlı mı? (rüzgâr — ветер)

— Hafta sonu hava güneşli olacak mı? (güneş — солнце)

— Yarın hava ısınacak mı?

— Bugün evde dinlenecek misin?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Soğuk hava dalgası nereden geliyor?

— Soğuk hava dalgası doğudan geliyor.

— Yarın İstanbul kaç derece olacak?

— Sıcak hava dalgası nereden gelecek?

— Bu hafta kar yağacak mı?

— Bugün paltonu giyecek misin? (наденешь)

— Hafta sonu sıcaklık artacak mı?

Урок 18

В банке

Антон: Döviz bozdurmak istiyorum.

Я хочу обменять валюту.

Служащая: Dolar mı, euro mu?

Доллары или евро?

Антон: Dolar bozdurmak istiyorum.

Я хочу обменять доллары.

Служащая: Kaç dolar?

Сколько долларов?

Антон: 1.000 Dolar. Bir dolar kaç lira?

1.000 долларов. 1 доллар сколько лир?

Служащая: Bir dolar 1,40 Türk lirası.

Антон: Tamam, 1.000 dolar bozduruyorum.

Хорошо, я хочу обменять 1.000 долларов.

Служащая: Bankada hesabınız var mı?

У вас есть счёт в банке?

Антон: Evet, bankada hesabım var.

Да, у меня есть счёт в банке.

Служащая: Hesap cüzdanınız yanınızda mı?

Банковская книжка у вас с собой?

Антон: Evet. Lütfen bu parayı hesabıma yatırın.

Да. Положите, пожалуйста, эти деньги на мой счёт.

18A Снятие денег со счёта

Ольга: Hesabımdan para çekmek istiyorum.

Я хочу снять деньги со счёта.

Служащая: Hesap cüzdanınızı verir misiniz?

Дайте, пожалуйста, вашу банковскую книжку.

Ольга: Buyurun, hesap cüzdanım.

Пожалуйста, моя банковская счётная книжка.

Служащая: Ne kadar çekmek istiyorsunuz?

Сколько вы хотите снять?

Ольга: 500 dolar çekmek istiyorum.

Я хочу снять со счёта 500 долларов.

Служащая: Dolar olarak mı ödeyelim?

Выплатить вам в долларах?

Ольга: Türk lirası da olabilir.

Можно и в турецких лирах.

Служащая: Bir dolar 1,2 Türk lirası.

Один доллар 1,2 турецких лир.

Ольга: 500 dolar ne kadar уarıyor?

Сколько составляет 500 долларов?

Служащая: 600 YTL. уarıyor. (YTL = Yeni Türk Lira)

Это составляет 600 лир.

Ольга: Tamam, Türk lirası olarak istiyorum. (olarak — как, в качестве)

Хорошо, я возьму в турецких лирах.

18Б Денежный перевод

Антон: Bana bir havale var mı?

Служащая: Havale nereden gelecek?

Антон: Londra'dan gelecek.

Служащая: Ne kadarlık bir havale bekliyorsunuz?

Антон: 1500 Dolar.

Служащая: Size 1500 dolarlık bir havale var.

Антон: 500 dolar alayım.

Служащая: Paranın gerisini ne уaralım?

Антон: Gerisini lütfen hesabıma geçin.

havale денежный перевод

havale beklemek ждать денежный перевод

paranın gerisi остальная сумма

ne уaralım что мы сделаем

hesaba kaydetmek положить на счёт

Грамматика

Суффикс желательного наклонения: -а (-е)

	gelmek	gelmemek
--	---------------	-----------------

Ben	geleyim	gelmeyeyim
Sen	gelesin	gelmeyesin
O	gele	gelmeye
Biz	gelelim	gelmeyelim
Siz	gelesiniz	gelmeyesiniz
Onlar	geleler	gelmeyeler

Обычно используется в первом лице единственного и множественного числа.
На русский можно перевести как давай (те) ... или я хочу , мы хотим ...

Bu akşam sana geleyim.

Ben bir kahve içeyim.

Ben bir kuru fasulye yiyeyim.

Bu akşam sinemaya gidelim.

Bu yaz tatile çıkalım. (этим летом давайте поедем на отдых)

Bu parayı hesaba yatıralım.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Ne bozdurmak istiyorsun?*

— *Döviz bozdurmak istiyorum.*

— Dolar mı, euro mu bozdurmak istiyorsunuz?

— Bir dolar kaç lira?

— Bir euro kaç lira?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы

— Kaç dolar bozdurmak istiyorsun?

— Ne kadar para çekmek istiyorsunuz?

- Bankada hesabınız var mı?
- Parayı döviz olarak mı istiyorsunuz?
- Hesap cüzdanınız yanınızda mı?
- Parayı Türk lirası olarak mı istiyorsunuz?
- Parayı hesabınıza yatıralım mı?
- Vadeli hesap istiyor musunuz?
- Vadeli hesap ister mısınız? (vade — срок)
- Fon hesabından yararlanmak istiyor musunuz?

Анталья

Antalya, Akdeniz'dedir. Türkiye'nin en büyük turizm merkezlerinden biridir.

Antalya'ya her yıl ortalama sekiz milyon turist gelir.

Antalya'nın çevresi yemyeşil dağlar ve ormanlıkla çevrilidir. Denizi çok temizdir.

Dereler, ırmaklar, şelâleler Antalya'ya bambaşka bir güzellik verir.

Antalya'nın çevresinde yüz kadar antik kent vardır. Bu antik kentlerin içerisinde en önemlileri Perge, Aspendos, Side ve Myra'dır.

Antalya, bir açık hava müzesi ve bir doğa cennetidir.

Akdeniz — Средиземное («белое») море, **merkez** — центр, **her** — каждый, **yemyeşil** — зеленый-зеленый, очень зеленый (**yeşil** — зеленый), **dağ** — гора, **orman** — лес, **ormanlık** — лес, лесистая местность, **temiz** — чистый, **ırmak** — река, **şelâle** — водопад, **bambaşka** — совершенно другой, **güzellik** — красота, прелесть, **içerisinde** — среди них (**içeri** — внутрь, внутренняя часть), **açık** — открытый, **hava** — воздух, **doğa** — природа, **cennet** — рай.

Урок 19

На отдых

Эрол: Bu yaz tatile nereye gidiyorsun?

Куда ты поедешь на отдых летом?

Ольга: Bu yaz Bodrum'a gitmek istiyorum.
Я хочу поехать летом в Бодрум.
Эрол: Bodrum'a daha önce gittin mi?
Ты ездила раньше в Бодрум?
Ольга: Hayır, daha önce gitmedim.
Нет, я не ездила раньше.
Эрол: Ben gittim. Bodrum çok güzel bir yer.
Я ездил Бодрум. Бодрум очень красивое место.
Ольга: İstersen birlikte gideriz.
Если хочешь, можем вместе поехать.
Эрол: Çok iyi. Memnun olurum.
Очень хорошо. Буду рад.
Ольга: Bana Bodrum'da rehberlik edersin.
Будешь моим гидом в Бодруме. (rehber — гид; rehberlik — сопровождение)

19A Место отдыха

Ольга: Bu yaz tatil için nereye gideceksin?
Куда ты поедешь на отдых летом?
Антон: Bilmiyorum. Henüz karar vermedim.
Не знаю. Ещё не решил («решения не дал»).

Ольга: Bu yaz Bodrum'da tatil yapmak ister misin?
Ты хочешь поехать в Бодрум летом?
Антон: Bodrum nasıl bir yer?
Бодрум — что это за место?
Ольга: Türkiye'nin güney batısında güzel bir yer. Biz Erol'la Bodrum'a gitmek istiyoruz.
Красивое место на юго-западе Турции. Мы хотим поехать с Эролом в Бодрум.
Антон: Ben daha çok tarihî yerleri seviyorum.
Я больше люблю исторические места.
Ольга: Bodrum'da tarihî yerler de var.
В Бодруме есть и исторические места.
Антон: Ben Truva, Bergama gibi yerleri seviyorum.

Мне нравятся такие места, как Троя, Бергама.

19Б Зарезервировать

Эрол: Alo! Olga!

Ольга: Merhaba Erol!

Эрол: Bodrum'a gitmek için karar verdin mi?

Ольга: Karar verdim. Anton ile de konuştum.

Эрол: Anton de Bodrum'a geliyor mu?

Ольга: Hayır, gelmiyor.

Эрол: Bodrum'da yer ayırtayım mı?

Ольга: Bence iyi olur.

Эрол: Bodrum'da kaç gün kalmak istiyorsun?

Ольга: Bir hafta yeterli değil mi?

Эрол: Tamam, bir haftalık yer ayırtıyorum.

karar vermek решить

konusmak говорить

bence по-моему

kalmak оставаться

yeterli достаточно

yer ayırtmak зарезервировать

Грамматика

Имя прилагательное

Ставится перед существительным:

güzel + kadın — güzel kadın (красивая женщина)

büyük paket (большой сверток), küçük çocuk (маленький ребенок), kırmızı gül

(красная роза), sarı çiçek (желтый цветок)

Прилагательные образуются также из имен существительных с помощью суффиксов -lı, -li, -lu, -lü

akıl + lı: akıllı — akıllı çocuk (умный ребенок; akıl — ум)

şapka + lı: şapkalı — şapkalı kadın (женщина в шляпке)

palto + lu: paltolu — paltolu adam (мужчина в пальто)

Отрицательная форма прилагательных образуется из имен существительных с помощью суффиксов

-sız, -siz, -süz, -süz

akılsız çocuk, şapkasız kadın, paltosuz adam

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Bu yıl tatile nereye gidiyorsun?*

— *Bu yıl tatile İzmir'e gidiyorum.*

— *Bu kış tatile nereye gidiyorsun?*

— *Bodrum'a daha önce gittin mi?*

— *Bodrum güzel bir yer mi?*

— *Olga Bodrum'a kiminle gidiyor?*

— *Anton Bodrum'a gelmek istiyor mu?*

— *Bodrum Türkiye'nin neresinde?*

— *Bodrum'da tarihî yerler var mı?*

— *Anton nereleri gezmek istiyor?*

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Erol kime telefon ediyor?*

- Olga Bodrum'da ne kadar kalmak istiyor?
- Bodrum'dan kim yer ayırtıyor?
- Erol Bodrum'u daha önce gördü mü?

2) Заполните пропущенные места с помощью суффикса "lı"

akıllı çocuk

akıl... kız, şapka... kadın, palto... kadın, bulut... hava, güneş... hava

Урок 20

Как пройти ...?

Катя: Affedersiniz, postane nerede?

Извините, где находится почта?

Мурат: Biraz ilerleyin, sonra sağa dönün.

Пройдите немного вперёд, потом поверните направо.

Катя: Buraya çok uzak mı?

Это далеко отсюда (туда очень далеко ли)?

Мурат: Hayır, çok yakın.

Нет, очень близко.

Катя: Ne kadar uzaklıkta?

Какое расстояние?

Мурат: Beş yüz metre uzaklıkta.

Пятьсот метров.

Катя: Çok yakın. Yürüyerek gidebilirim.

Очень близко. Я могу пойти пешком.

Мурат: Yürüyerek gidin, ileriden sağa dönün.

Идите пешком. Впереди поверните направо.

Postane tam köşede.

Почта находится как раз на углу (tam — полный, целый; как раз).

20A Где находится музей?

Антон: Müzeye nasıl gidebilirim?

Как пройти к музею (смогу пройти)?

Йылмаз: Bu caddeden dosdoğru gidin. Sonra sola dönün.

По этой улице идите прямо (cadde — улица). Потом поверните налево.

Антон: Müze çok uzak mı?

Музей находится очень далеко?

Йылмаз: Biraz uzak.

Немного далеко.

Антон: Yürüyerek kaç dakika sürer?

За сколько минут можно дойти пешком (sürmek — продолжаться)?

Йылмаз: Yürüyerek yarım saat sürer.

Пешком идти полчаса.

Антон: Otobüsle nasıl gidebilirim?

Как я могу доехать на автобусе?

Йылмаз: Şu durakta otobüse binin.

На этой остановке садитесь на автобус.

Антон: Otobüsle ne kadar sürer?

За сколько времени доезжают на автобусе?

Йылмаз: En çok beş dakika sürer.

Самое большее за пять минут.

20B Как пройти?

Дениз: Affedersiniz, müzeye nasıl gidebiliriz?

Полиция: Bu caddeden dosdoğru gidin, iki yüz metre ileriden sağa dönün. Yüz metre kadar ilerleyin. Sonra sola dönün. Biraz ilerledikten sonra müzeyi görürsünüz.

Пынар: Teşekkür ederiz. Müze buraya ne kadar uzaklıkta?

Полиция: En çok bir kilometre. Yürüyerek on beş-yirmi dakikada gidersiniz. Taksi ile beş dakikada orada olursunuz.

Дениз: Bugün hava çok güzel. Yürüyerek gitmek istiyoruz. Çok teşekkür ederiz, iyi günler.

Полиция: Bir şey değil. Size de iyi günler.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Affedersiniz, postane nerede? (почта)*

— *Biraz ileride, sağda.*

— Postane buraya çok uzak mı?

— Postane buraya ne kadar uzaklıkta?

— Postane yakın mı?

— Postaneye otobüsle gidebilir miyim?

— Otobüs durağı nerede?

— Yakında başka postane var mı? (другая)

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Müzeye nasıl gidebilirim?

— Müze çok uzak mı?

— Müze yürüyerek ne kadar sürer?

— Müzeye otobüsle gidebilir miyim?

— Müze otobüsle ne kadar sürer?

— Müze saat kaçta açılıyor? (в котором часу открывается)

— Müze saat kaçta kapanıyor? (закрывается)

— Müze her gün açık mı? (каждый ли день открыт)

Урок 21

В книжном магазине

Антон: Mektup zarfı var mı?

У вас есть почтовые конверты?

Продавец: Var, kaç tane istiyorsunuz?
Да, сколько штук вы хотите?
Антон: Üç tane istiyorum. Posta pulu var mı?
Три штуки. У вас есть почтовые марки (pulu)?
Продавец: Posta pulu yok.
Нет, у нас нет почтовых марок.
Антон: Nerede bulabilirim?
Где я могу их найти?
Продавец: Postanede bulabilirsiniz.
Вы можете их купить на почте.
Антон: Kartpostallar kaç lira?
Сколько лир стоят открытки?
Продавец: Bir dolar. Kaç tane istiyorsunuz?
Один доллар. Сколько открыток вы хотите?
Антон: Altı tane istiyorum.
Я хочу купить шесть открыток.

21A У газетного киоска

Катя: Rusça gazete var mı?
У вас есть газеты на русском языке?
Продавец: Evet, var.
Да, есть.
Катя: Hangi gazeteler var?
Какие русские газеты у вас есть?
Продавец: İzvestiya, Kamsamolskaya Pravda...
Известия, Комсомольская Правда...
Катя: Gazete kaç lira?
Сколько стоит газета?
Продавец: İki dolar.
Два доллара.
Катя: Rusça dergiler var mı?
У вас есть журналы на русском языке?

Продавец: Rusça dergiler var.

У нас есть журналы на русском языке.

Катя: Hangi dergiler var?

Какие русские журналы у вас есть?

Продавец: Hepsi şu köşede. Orada bakabilirsiniz.

Все журналы в этом углу. Вы можете посмотреть там.

21Б На почте

Антон: Posta pulu var mı?

Служащая: Var.

Антон: Üç tane posta pulu rica ediyorum.

Служащая: Yurt içi mi, yurt dışı mı?

Антон: Yurt dışı.

Служащая: Neresi?

Антон: Rusya. Bir pul ne kadar?

Служащая: Bir pul 50 kuruş.

Антон: Üç pul, 1 lira 50 kuruş.

postahane почта

posta pulu почтовая марка

yurt içi по стране

yurt dışı за границу

nerede где

Грамматика

Глагольная форма возможности "мочь":

-a (-e) + bilmek

Форма "(-e) + bilmek" соответствует "мочь ...", или "можно ...", или же "уметь ..."

в русском языке, но в турецком пишется слитно с тем глаголом, к которому относится.

— Posta pulunu nerede bulabilirim?

— Posta pulunu postanede bulabilirsiniz.

— Eve yürüyerek gidebilir misin?

— Evet, eve yürüyerek gidebilirim.

— Türkçe konuşabilir misin?

— Evet, Türkçe konuşabilirim.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Kaç adet mektup zarfı istiyorsunuz?* (adet — число, штука)

— *Üç adet mektup zarfı istiyorum.*

— Mektup zarfı var mı?

— Posta pulu var mı?

— Posta pulunu nerede bulabilirim?

— Kartpostal var mı?

— Bir kartpostal kaç lira?

— Bir mektup zarfı kaç lira?

— Kaç tane kartpostal istiyorsunuz?

— Kaç tane mektup zarfı istiyorsunuz.

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Kaç mektup yollamak istiyorsunuz?

— Mektubu nereye yollamak istiyorsunuz?

— Rusya için bir pul ne kadar?

— Türkiye için bir pul ne kadar?

— Yurt içi için bir pul ne kadar?

— Rusça gazete var mı?

— Rusça dergi var mı?

Трабзон

Karadeniz'in en önemli kentlerinden biridir. Yemyeşil ormanlar arasından denize uzanan çok güzel bir kenttir. M.Ö. 750 yıllarında kurulmuştur.

Trabzon'u ünlü yapan ve dünyaya tanıtan Sumela Manastırı'dır. Sumela Manastırı, Meryem Ana adına yapıldığı için Meryem Ana Manastırı da denir. M.S. 472 yılında yüksek bir dağın yamacına yapılmıştır.

Manastırın içi Hristiyanlıkla ilgili resimlerle süslenmiştir. Dünyanın her tarafından gelen binlerce turist Trabzon'daki Sumela Manastırını ziyaret eder.

Trabzon'un çevresinde çok güzel fındık ve çay bahçeleri vardır.

Tanıtmak — знакомить, быть известным, **Meryem Ana** — Мать Мария, **yapılmak** — делаться, создаваться, **için** — для, **da** — тоже, также, **denmek** — называться, быть названным, **yamaç** — окос, склон, **iç** — внутренность, внутренняя часть, **ilgili** — интересный (**ilgi** — интерес), **resim** — рисунок, картина, **süslenmek** — украшаться, быть украшенным (**süslemek** — украшать, **süs** — украшение), **taraf** — сторона, **gelen** — приходящий, **binlerce** — тысячами, **Trabzon'daki** Трабзонский, **ziyaret etmek** — посещать (**ziyaret** — посещение), **fındık** — фундук, **bahçe** — сад.

Урок 22

В магазине одежды

Ольга: Bir bluz almak istiyorum.

Я хочу купить блузку.

Продавец: Kaç beden giyiyorsunuz?

Какой у вас размер (надеваете; giymek — надевать)?

Ольга: Otuz dokuz beden.

У меня тридцать девятый размер.
Продавец: Ne renk düşünöyorsunuz?
Какого цвета блузку вы хотите («думаете»)?
Ольга: Yeşil ya da yeşil tonları.
Зелёного или зелёных тонов.
Продавец: Bu bluz tam size göre.
Эта блузка очень: «совершенно» идёт вам.
Ольга: Açık yeşil tonu var mı?
У вас есть светло-зелёного цвета?
Продавец: Hayır, yok. Mavi ve tonları var.
Нет. Есть синего или синих тонов.
Ольга: Bir de mavi rengine bakabilir miyim?
Можно: «могу ли я» посмотреть синего цвета?

22A Женская одежда

Продавец: Etek almak ister misiniz?
Ольга: Bluza uygun etek var mı?
Продавец: Var. Kemer, çanta, ayakkabılar da var.
Ольга: Hepsini alamam.
Продавец: Almanız şart değil. Bir bakalım.
Ольга: Önce eteğe bakalım.
Продавец: Eteği ne renk düşünöyorsunuz?
Ольга: Bej renkli bir etek düşünüyorum.

etek юбка
kemer пояс
çanta сумка
ayakkabı туфли
küpe серьги
kolye колье
bilezik браслет
yüzük кольцо

pantolon штаны, шорты

çorap чулки

hepsi всё

almak брать, покупать

şart değil не обязательно (şart — условие)

bej rengi бежевый

22B Узкая юбка

Ольга: Bu etek biraz dar.

Продавец: Sorun değil, biraz genişletiriz.

Ольга: Boyu biraz uzun.

Продавец: Boyunu kısaltabiliriz.

Ольга: Sizce bu etek bluzaya uydu mu?

Продавец: Çok güzel uydu.

Ольга: Evet, yeşil ile bej birbirine uydu.

Продавец: Bir de ayakkabı bakalım.

Ольга: Teşekkür ederim. Bluz ile etek yeterli.

Продавец: Güle güle giyinin. Çok güzel oldu.

dar etek узкая юбка

sorun değil не проблема

boy длина

uzun длинный

kısaltmak укоротить

uymak подходить

yeterli достаточно

Грамматика

Прилагательные

В турецком языке имя прилагательное ставится перед существительным.
güzel kız, yaşlı adam (пожилой мужчина), küçük çocuk, iyi insan (хороший человек), büyük ev, güzel ev, küçük ev, eski ev (старый дом)

Цвета

Цвета — тоже имя прилагательное.

kırmızı bluz (красная блузка)
yeşil gömlek (зеленая рубашка)
mavi ceket (голубой/синий пиджак)
siyah pantolon (черные брюки)
beyaz çanta (белая сумка)
gri elbise (серый костюм)
kahverengi ayakkabı (коричневые туфли)

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Ne arzu ediyorsunuz?
— Kaç beden giyiyorsunuz?
— Ne renk düşünüyorsunuz?
— Mavi bluz var mı?
— Gri etek ister misiniz? (юбка)

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Siyah kemer ister misiniz? (пояс)
— Hayır, siyah kemer istemem.

— Beyaz çanta ister misiniz?
— Mavi ceket ister misiniz?

- Bu etek kısa mı?
- Bu etek dar mı?
- Bu etek uzun mu?
- Bu ayakkabı ayağınıza uygun mu?
- Bu elbise size uygun mu?
- Ne renk elbise düşünüyorsunuz?

Урок 23

Мужская одежда

Антон: Bir gömlek almak istiyorum.

Я хочу купить рубашку.

Продавец: Yaka numaranız kaç?

Какой у вас размер ворота?

Антон: Kırk bir.

Сорок первый.

Продавец: Elbise almak istiyor musunuz?

Вы хотите купить костюм?

Антон: Bir ceket, pantolon almak istiyorum.

Я хочу купить пиджак и брюки.

Продавец: Nasıl bir elbise düşünüyorsunuz?

Какой костюм вы хотите купить?

Антон: Spor bir elbise düşünüyorum.

Я хочу купить спортивный костюм.

Продавец: Bu elbise çok güzel. Tam size göre.

Этот костюм очень красивый. Точно на вас (göre — согласно чему-л., в соответствии с чем-л.; по).

Антон: Bir deneyeyim. Sonra karar veririz.

Давайте померю (denemek — испытывать). Потом решим («решение дадим»).

23A Спортивная обувь

Продавец : Şapka ister misiniz?

Вы хотите купить шапку?

Антон: Hayır, şapka istemem.

Нет, я не хочу покупать шапку.

Продавец: Bu elbiseye bu kravat çok uyar.

Этот галстук очень идёт к этому костюму.

Антон: Kravat istemiyorum.

Я не хочу (покупать) галстук.

Продавец: Ayakkabıya bakmak ister misin?

Вы хотите посмотреть обувь?

Антон: Bir spor ayakkabıya bakmak isterim.

Я хочу посмотреть спортивную обувь.

Продавец: Ne renk bir ayakkabı düşünüyorsunuz?

Какого цвета вы хотите обувь?

Антон: Kahverengi renkli bir ayakkabı düşünüyorum.

Я хочу купить коричневую обувь.

Продавец: Kaç numara giiyorsunuz?

Какой у вас размер?

Антон: Kırk bir numara giiyorum.

Сорок первый размер.

23Б Узкие туфли

Антон: Bu ayakkabı biraz küçük.

Продавец: Bu ayakkabı biraz daha büyük.

Антон: Evet, bu biraz daha iyi.

Продавец: Siz geniş kalıp seviyorsunuz.

Антон: Dar ayakkabı rahat olmuyor.

Продавец: Haklısınız. Ayakkabı rahat olmalı.

Антон: Bu ayakkabının fiyatı ne kadar?

Продавец: İki yüz elli lira.

Антон: Tamam. Bu ayakkabıyı alıyorum.

dar ayakkabı узкие туфли
geniş широкий
geniş kalıp широкая форма
haklısınız вы правы
rahat удобно
fiyat цена

Грамматика

Настоящее время: Bu gömleği alıyorum.
Определённое прошедшее время: Bu gömleği aldım.
Желательное наклонение: Bu gömleği alayım.
Будущее время: Bu gömleği alacağım.
Форма "мочь..." a(e)+bilmek: Bu gömleği alabilirim.

Образование сравнительных форм прилагательных:

büyük fil
большой слон

daha büyük fil
больший слон

en büyük fil
самый большой слон

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Gömleğinizin yaka numarası kaç?

— Otuz dokuz.

— Ne renk gömlek düşünüyorsunuz?

— Ne renk pantolon istiyorsunuz?

— Nasıl bir elbise düşünüyorsunuz?

— Ceketiniz ne renk olsun?

— Pantolon üzerinize tam oldu mu?

— Kravat arzu eder misiniz?

— Güzel bir kemer ister misiniz?

— Bu elbiseyi alıyor musunuz?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы. Заполните пропущенные места:

Настоящее время: Bir şapka alıyorum.

Опред. прошедшее время: Bir şapka al.....

Желательное наклонение: Bir şapka al.....

Будущее время: Bir şapka al.....

Возможность: Bir şapka al.....

Заполните пропущенные места сравнительной формой прилагательных.

güzel kadın	daha güzel kadın	en güzel kadın
iyi insan	... insan	... insan
büyük otel	... otel	... otel
küçük ev	... ev	... ev
ucuz elbise	... elbise	... elbise
çalışkan öğrenci	... öğrenci	... öğrenci
yüksek bina	... bina	... bina
iyi insan	... insan	... insan

çalışkan öğrenci — старательный ученик,

yüksek bina — высокое здание

Урок 24

Разговор о покупках

Ольга: Mağazadan yeni bir şeyler aldın mı?

Ты купил в магазине что-нибудь новое («новые вещи»)?

Антон: Bir spor ayakkabı aldım.

Я купил спортивную обувь.

Ольга: Yeni bir elbise almadın mı?

Ты не купил новый костюм?

Антон: Hayır, sen bir şey aldın mı?

Нет, а ты купила что-нибудь?

Ольга: Ben bir bluz ile etek aldım.

Я купила блузку и юбку.

Антон: Bir giy de görelim.

Надень, давай посмотрим.

Ольга: Sonra giyerim. Sürpriz olur.

Потом надену. Будет сюрприз.

Антон: Ben sürprizleri severim.

Я люблю сюрпризы.

Ольга: Senin ayakkabını görebilir miyim?

Могу я увидеть твою обувь?

Антон: Ben de sonra giyerim. Sürpriz olur.

Я тоже потом надену. Будет сюрприз.

24A В ювелирном магазине

Катя: Bir kolye rica ediyorum.

Я хочу купить колье («просьбу делаю»).

Продавец: Nasıl bir kolye istersiniz?

Какое колье вы хотите?

Катя: Altın bir kolye.

Золотое кольцо.

Продавец: Bu altın kolye. Yüzük, bilezik ister misiniz?

Это золотое кольцо. Вы хотите кольцо, браслет?

Катя: Bu kolye kaç ayar?

Какой пробы это кольцо?

Продавец: Bu kolye on sekiz ayar altın.

Это кольцо восемнадцатой пробы.

Катя: Buna uygun küpe var mı?

Есть ли к нему подходящие серьги?

Продавец: Buna uygun güzel küpeler var.

Есть красивые подходящие серьги.

Катя: Bir de pırlanta kolyelere bakabilir miyim?

Могу я ещё посмотреть на бриллиантовое кольцо?

Продавец: Elbette. Elmas, zümrüt her türlü kolye var.

Конечно. У нас есть различные алмазные, изумрудные — всякие кольца.

kuuyumcu ювелирный магазин

pırlanta бриллиант

elmas алмаз

zümrüt изумруд

her türlü любого вида, различные

Грамматика

Вопросительная частица : mı (mi, mu, mü)

Anton evli mi? — Hayır, Anton evli değil. (женат)

Anton bekâr mı? — Evet, Anton bekâr. (холост)

Anton öğrenci mi? — Hayır, Anton öğrenci değil. (учащийся)

Erol öğrenci mi? — Hayır, Erol öğrenci değil.

Erol doktor mu? — Evet, Erol doktor.

Erol evli mi? — Hayır, Erol bekâr.

Olga öğretmen mi? — Hayır, Olga öğrenci.
Olga nişanlı mı? — Hayır, Olga nişanlı değil.
Olga erkek mi? — Hayır, Olga erkek değil.

Arzu öğrenci mi? — Hayır, Arzu öğrenci değil.
Arzu öğretmen mi? — Evet, Arzu öğretmen.
Arzu bekâr mı? — Evet, Arzu bekâr.

Var, Yok (есть, нет)

Слова "var, yok" склоняются так же как и существительные-сказуемые. Эти слова имеют очень широкое применение в турецком языке.

Ben	varım	yokum
Sen	varsın	yoksun
O	var	yok
Biz	varız	yokuz
Siz	varsınız	yoksunuz
Onlar	varlar	yoklar

Слова "var" и "yok" чаще всего используются для 3-го лица единственного числа.

— Altın kolye var mı?
— Altın kolye yok, elmas kolye var.

— Pırlanta küpe var mı?
— Pırlanta küpe var.

— Gümüş bilezik var mı?
— Hayır, gümüş bilezik yok.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Mağazadan yeni bir şeyler aldın mı?*

— *Bir bluz ile etek aldım.*

— Mağazadan ne aldın?

— Ne renk bluz aldın?

— Ne renk etek aldın?

— Ne renk ayakkabı aldın?

— Kaç numara gömlek aldın?

— Kaç numara ayakkabı aldın?

— Çorap aldın mı?

— Bluzunu şimdi giyer misin?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Altın kolye var mı?*

— *Hayır, altın kolye yok.*

— Elmas kolye var mı?

— Zümrüt yüzük var mı?

— Yirmi dört ayar bilezik var mı?

— Kolyeye uygun küpe var mı?

— Pırlanta kolye var mı?

— Gümüş kolye ve bilezik var mı?

Троя

Truva, Ege kıyılarındadır. Çanakkale'ye 30 km. uzaklıktadır. Homeros'un İliada adlı destanında geçen ünlü Troya Savaşı burada olmuştur.

Akhalılar ile Troyalılar arasında geçen bu savaş on yıl sürer. Savaş uzayınca Akhalılar tahta bir at yaparak içine gizlenirler. Troyalılar Akhalıları gitti sanarak tahta atı içeriye alırlar. Akhalılar gece yarısı tahta atın içinden çıkarak kalenin kapısını açarlar. Böylece Troyalılar savaşı kaybederler.

Troya hazinelerini Alman arkeolog Schliemann bulmuştur. Troya harabeleri arasında antik bir tiyatro ve Roma hamamı görülmeye değer önemli eserler arasındadır.

Kıyı — берег, **adlı** — называемый, имеющий имя (**ad** — имя), **destan** — эпос, сказание, **geçen** — происходивший (**geçmek** — проходить, происходить), **Akhalılar** — ахейцы, **sürmek** — тянуться, продолжаться, **savaş uzayınca** — (поскольку) война затянулась (**uzay** — пространство), **tahta** — древесина, доска, **at** — конь, **gizlenmek** — прятаться (**gizli** — тайный), **gitmek** — уходить, **sanmak** — полагать, думать, **gece yarısı** — полночь (**yarı** — половина), **çıkma** — выходить, **kale** — крепость, **kapı** — ворота, **açma** — открывать, **böylece** — таким образом, **kaybetmek** — терять, проигрывать, **hazine** — казна, сокровища, **bulma** — находить, **harabeler** — развалины, **hamam** — баня, **görülmeye değer** — осмотра достойные, **eser** — произведение.

Урок 25

Болель

Эрол: Bugün pek keyfin yok.

Сегодня ты не очень хорошо выглядишь (pek — весьма; keyif — удовольствие, хорошее расположение духа, здоровье).

Арзу: Başım ağrıyor, midem bulanıyor.

У меня болит голова и тошнит (midem — желудок; bulanmak — становиться пасмурным; чувствовать тошноту).

Эрол: Hasta mısın?

Ты заболела?

Арзу: Bilmiyorum. Ama hiç halim yok.

Не знаю. Но вообще сил нет.

Эрол: Üşüttün mü?

Ты замёрзла?

Арзу: Bilmiyorum. Biraz titreme ve ter var.

Не знаю. Немного знобит, я потею (есть пот).

Эрол: Sana bir doktordan randevu alayım.

Я запишу тебя на приём к врачу («тебе от доктора встречу возьму»).

Арзу: İyi olur.

Было бы хорошо.

Эрол: Ben randevu alır, seni ararım.

Запишу тебя на приём и позвоню тебе.

25А У врача

Врач: Nereniz ağrıyor?

Что у вас болит?

Арзу: Midem ağrıyor, başım ağrıyor...

У меня болит желудок, голова болит...

Врач: Bulantı var mı?

А есть тошнота?

Арзу: Var. Midem bulanıyor. Çok halsizim.

Есть. Желудок мутит. Совсем сил нет.

Врач: Rahatsızlığınız ne zaman başladı?

Когда у вас начались недомогания (rahat — покой, спокойствие, удобство)?

Арзу: İki gün önce.

Два дня назад.

Врач: Kan ve idrar tahlilleri yaptırmamız gerek.

Вам нужно сдать анализы крови и мочи (gerek — нужно).

Арзу: Göğüsümde de bir ağrı var.

У меня и грудь болит.

Врач: Bir de röntgen filmi çektirelim.

Сделаем ещё рентген (çekmek — тянуть, вытягивать).

25Б Тело человека

baş голова

göz глаз

dudak губа

boyun шея

omuz плечо

göğüs грудная клетка

meme грудь, груди

kol рука

el кисть руки

el parmakları палец руки

bacak бедро

diz колено

ayak ступня

ayak parmakları

Грамматика

Должное наклонение: -malı (-meli)

Обозначает необходимость какого-либо действия, можно соотнести с русским «надо» или «должен».

	gitmek	gitmemek
Ben	gitmeliyim	gitmemeliyim
Sen	gitmelisin	gitmemelisin
O	gitmeli	gitmemeli
Biz	gitmeliyiz	gitmemeliyiz
Siz	gitmelisiniz	gitmemelisiniz
Onlar	gitmeliler	gitmemeliler

Doktordan randevu almalısın.

Doktora gitmelisin.

Kan ve idrar tahlilleri yaptırmalısın.
Röntgen çektirmelisin.
İki gün evde dinlenmelisin.
Spor yapmalısın.
İçki ve sigara içmemelisin.
Sabahları kuvvetli kahvaltı yapmalısın.
Akşamları az yemelisin.
Erken yatmalı, erken kalkmalısın.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Başın ağrıyor mu?*

— *Evet, başım ağrıyor.*

— *Miden ağrıyor mu?*

— *Miden bulanıyor mu?*

— *Göğsün ağrıyor mu?*

— *Titreme ve ter var mı?*

— *Rahatsızlığın ne zaman başladı?*

— *Kan ve idrar tahlili yaptırdın mı?*

— *Röntgen çektirdin mi?*

— *Doktordan randevu aldın mı?*

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы, используя суффиксы -malı (-meli).

— *Kaç gün dinlenmeliyim?*

— *En az bir hafta dinlenmelisin.*

— *Hemen doktora gitmeli miyim?*

— *Kan ve idrar tahlili yaptırmalı mıyım?*

— *Röntgen çektirmeli miyim?*

- Yarın işe gitmeli miyim?
- Evde kaç gün dinlenmeliyim?

Урок 26

Желать скорейшего выздоровления

Ольга: Geçmiş olsun, dün doktora gitmişsin.

Желаю скорейшего выздоровления (geçmek — проходить, миновать; geçmiş — прошедший), ты вчера ходила к врачу.

Арзу: Teşekkür ederim. Biraz rahatsızlandım.

Спасибо. Мне немного нездоровилось.

Ольга: Neyin var?

Что с тобой?

Арзу: Henüz bilmiyorum. Tahlil sonuçlarını bekliyorum.

Пока что не знаю. Жду результаты анализов.

Ольга: Ne tahlili?

Какие анализы?

Арзу: Dün kan ve idrar tahlilleri yaptırdım. Sonuçlar bugün çıkıyor.

Вчера я сдала на анализы крови и мочи. Результаты будут сегодня.

Ольга: Çok geçmiş olsun.

Желаю скорейшего выздоровления.

Арзу: İlgin için çok teşekkür ederim.

Спасибо тебе за проявленное внимание (за твой интерес).

26A Результаты анализов

Врач: Kan ve idrar tahlilleriniz normal.

Результаты анализов крови и мочи нормальные.

Арзу: Sizce neyim var, doktor bey?

Господин доктор, по-вашему что со мной?

Врач: Röntgen filminiz normal değil.

Рентгеновский снимок не нормальный.

Арзу: Ne gibi?

А именно?

Врач: Sizde ülser başlangıcı var.

У вас начинается язва (язвы начало).

Арзу: Bu doğru. Sürekli midem ağrıyor.

Это верно. У меня постоянно болит желудок.

Врач: Beslenmenize dikkat etmeniz gerekiyor.

Вы должны внимательно следить за питанием.

Арзу: İlaç kullanacak mıyım?

Я буду принимать лекарства (использовать)?

Врач: Elbette, ilaçlarınızı düzenli alın. On beş gün sonra kontrole gelin.

Конечно. Принимайте лекарства во время (düzen — порядок, режим).

Приходите через пятнадцать дней на проверку.

26Б Тело человека

gırtlak глотка

akciğer легкое

karaciğer печень

mide желудок

ince bağırsak тонкая кишка

kalın bağırsak толстая кишка

Грамматика

Неопределённое прошедшее время: -miş, -miş, -muş, -müş

Показывает, что о данном действии было узнано от других либо неизвестно, произошло ли данное действие на самом деле.

	gitmek	gitmemek
Ben	gitmişim	gitmemişim
Sen	gitmişsin	gitmemişsin
O	gitmiş	gitmemiş
Biz	gitmişiz	gitmemişiz
Siz	gitmişsiniz	gitmemişsiniz
Onlar	gitmişler	gitmemişler

Arzu hasta olmuş, doktora gitmiş. Kan ve idrar tahlilleri yaptırmış. Röntgen çekirtmiş. Midesinde ülser çıkmış. Doktor ona ilâç vermiş. Arzu ilâçları düzenli olarak kullanmış.

Arzu beslenmesine dikkat etmiş. Bir hafta evde dinlenmiş. Erken yatmış, erken kalkmış. Spor yapmış, kitap okumuş. Az ve sık yemiş. Fazla acı yememiş. Akşamları yürüyüşe çıkmış, ilâçlarını kullanmış. Midesi iyileşmiş.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Kim hasta olmuş? (стал больным = заболел)*

— *Arzu hasta olmuş.*

— Kim doktora gitmiş?

— Kim kan ve idrar tahlilleri yaptırmış?

— Tahlil sonuçları nasıl çıkmış?

— Arzu'nun midesinde ne çıkmış?

— Doktor, Arzu'ya ne vermiş?

2) Напишите глаголы в неопределённом прошедшем времени.

Arzu doktora gitti. — Arzu doktora gitmiş.

Arzu'nun midesi bulandı.

Arzu kan ve idrar tahlilleri yaptırdı.
Arzu röntgen filmi çekti.
Arzu'nun midesinde ülser çıktı.
Doktor Arzu'ya ilaç verdi.
Arzu evde bir hafta dinlendi.
Bir hafta sonra iyileşti.
Olga, Arzu'ya "Geçmiş olsun." dedi.
Arzu beslenmesine dikkat etti.
Arzu her gün spor yaptı.

Урок 27

У зубного врача

Врач: Hangi dişiniz ağrıyor?

Какой зуб у вас болит?

Антон: Sağ alttaki dişim ağrıyor.

Болит правый нижний зуб (alt — низ).

Врач: Bu dişinizde çürük var.

В этом зубе есть дырка (гниль).

Антон: Dolgu yapabilir misiniz?

Вы можете поставить пломбу?

Врач: Bu diş iyice çürümüş. Çekilmesi gerek.

Этот зуб сильно сгнил. Надо вырывать.

Антон: Çekilmezse olmaz mı?

А нельзя ли не вырывать?

Врач: Olmaz. Diş iyice çürümüş.

Нельзя. Зуб сильно сгнил.

Антон: Diğer dişlerim nasıl?

А как мои остальные зубы?

Врач: Sol üst dişte hafif bir çürük var.

Левый верхний зуб начинает портиться (легкая гниль есть).

Антон: O da çekilecek mi?

Его тоже надо выдёргивать (будет выдернут)?

Врач: Hayır, bu dişe dolgu yarasacağız.

Нет, на этот зуб мы поставим пломбу.

27А Пломба

Врач: Önce üst dişe dolgu yapalım.

Сначала поставим пломбу на верхний зуб.

Антон: İyi olur. Diş çektirmek biraz zor.

Хорошо. Выдёргивать зубы немного трудно.

Врач: Bu doğru değil.

Это не правильно.

Антон: Niçin? Diş çektirmek kolay mı?

Почему? Выдёргивать зубы легко?

Врач: Ağrı kesici iğneler var.

Есть обезболивающие уколы (ağrı — боль; kesmek — резать, прерывать; iğne — игла).

Антон: Ben iğneden de korkarım.

Я боюсь уколов.

Врач: Korkmayın, hiç ağrı duymayacaksınız.

Не бойтесь, боли совсем не почувствуете.

Антон: Alttaki dişi ne zaman çekeceksiniz?

А когда будете выдёргивать нижний зуб?

Врач: Bugün dolgu yapalım. İki gün sonra da alttaki dişi çekeriz.

Сегодня поставим пломбу. Через два дня вырвем нижний зуб.

27Б Зубы

azı dişi коренной зуб

köpek dişi клык (köpek — собака)

kesici dişler резцы (kesmek — резать)

üst çene верхняя челюсть

alt çene нижняя челюсть

Грамматика

Желательное условное наклонение: -sa (-se)

Образуется с помощью суффиксов -sa (-se) и обозначает пожелание и/или условие.

	gelmek	gelmemek
Ben	gelsem	gelmesem
Sen	gelsen	gelmesen
O	gelse	gelmesese
Biz	gelsek	gelmesek
Siz	gelseniz	gelmeseniz
Onlar	gelseler	gelmeseler

Bu dişe dolgu yapılsa olur mu?

Bu diş çekilmese olmaz mı?

Ben yarın okula gitmesem iyi olur.

Param olsa araba alırım.

Bana telefon edersen memnun olurum.

Dişini çekersek rahat edersin.

Erken yatarsan, erken kalkarsın. (Если рано ляжешь, рано встанешь)

Çok çalışırsan, başarılı olursun. (Если потрудишься, будешь успешен)

Spor yaparsan, dinç kalırsın. (Если будешь заниматься спортом, останешься здоровым)

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Hangi dişiniz ağrıyor?*

— *Sol üstteki dişim ağrıyor.*

— *Hangi dişiniz ağrıyor?*

— *Hangi dişinizde çürük var?*

— *Hangi dişiniz çekilecek?*

— *Hangi dişinize dolgu yapılacak?*

— *Sağ üstte hangi dişiniz ağrıyor?*

— *Sol üstte ağrıyan dişiniz var mı?*

— *Ön dişlerinizde ağrı var mı?*

— *Her gün dişlerini fırçalıyor musun? (чистишь ли)*

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Bu diş çekilmezse olur mu?*

— *Bu dişe dolgu yapılmazsa çürür mü?*

— *Çok paran olsa ne alırsın? (если бы у тебя было много денег...)*

— *Paran varsa bana borç verir misin? (...одолжил бы: «долг дал бы»)*

— *Vaktin olursa bana telefon eder misin? (если бы было время...)*

Эфес

Dünyanın yedi harikasından biri olan Artemis Tapınağı, Efes'te yapılmıştır, İzmir'e uzaklığı 77 kilometredir. Efes, günümüzden üç bin yıl önce İyonyalılar tarafından kurulmuştur.

24.000 kişilik büyük bir antik tiyatrosu vardır. Bu tiyatro günümüzde de dans gösterileri ve müzik konserleri için kullanılmaktadır.

Efes Müzesi, dünyanın en zengin arkeolojik müzelerinden biridir. Ünlü Artemis heykeli bu müzede bulunmaktadır. Efes'teki antik kent çok iyi korunmuştur. Her gün yüzlerce kişi bu antik kenti görmek için gelir.

Efes'in çok yakınlarında Meryem Ana Kilisesi bulunur. Meryem Ana, hayatının son

dönemlerini bu kilisede geçirmiştir.

Harika — чудо, **tapınak** — храм, **günümüz** — «наши дни», наше время, **İyonyalılar** — ионяне, **dans** — танец, **gösteri** — показ (göstermek — показывать), **kullanmak** — использовать, **zengin** — богатый, **heykel** — изваяние, скульптура, **korunmak** — охраняться, быть охраняемым, **korumak** — охранять, **yüzlerce** — сотнями, **görmek için** — чтобы посмотреть, **kilise** — церковь, **geçirmek** — провести.

Урок 28

На бензозаправке

Эрол: Depoyu doldurur musun?

Заполнишь бензобак?

Служащий: Süper mi, normal mi?

Супер бензин или нормальный?

Эрол: Süper benzin istiyorum.

Служащий: Deponuz doldu.

Бак наполнился.

Эрол: Motorun yağına ve suyuna bakar mısın?

Не мог бы проверить моторное масло и воду?

Служащий: Motorun yağı, suyu normal.

Моторное масло и вода в порядке.

Эрол: Arabayı yıkatmak istiyorum.

Мне нужно помыть машину.

Yıkama servisine geçin. Hemen yıkayalım.

Служащий: Поезжайте в моечный сервис. Сразу (давайте) помоем.

Эрол: Benzin ne kadar tuttu?

Сколько стоит бензин?

Yetmiş lira.

Служащий: Семьдесят лир.

28А После болезни

Арзу: Geçmiş olsun! Yanağın şişmiş.

Скорейшего выздоровления! Твоя щека опухла.

Антон: Dün dişçiye gittim. Dişimi çektirdim.

Вчера я ходил к стоматологу. Зуб удалил.

Арзу: Hangi dişini çektirdin?

Какой зуб удалил?

Антон: Sağ alttaki dişimi çektirdim.

Правый нижний зуб удалил.

Арзу: Çok geçmiş olsun!

Скорейшего выздоровления!

Антон: Sen nasılsın?

Как у тебя дела?

Арзу: Ben de biraz rahatsızlandım.

Я тоже немного приболела (rahat — покой, спокойствие; rahatsız — беспокойный, потревоженный, лишённый спокойствия; нездоровый, испытывающий недомогание).

Антон: Geçmiş olsun! Senin neyin var?

Скорейшего выздоровления («пусть будет прошедшим = пусть все пройдет»; geçmiş — прошедший; былой; прежний)! А что с тобой?

Арзу: Midemde ülser çıktı, ilaç alıyorum.

У меня в желудке обнаружили язву. Я принимаю лекарства.

Антон: Beslenmene dikkat ediyor musun?

За питанием своим внимательно следишь?

Арзу: Ediyorum. Şimdi daha iyiyim.

Да. Сейчас мне уже лучше.

28Б Подготовка к путешествию

Антон: Bavulu niçin hazırlıyorsun?

Ольга: Yol hazırlığı.

Антон: Yol hazırlığı mı? Nereye gidiyorsun?
Ольга: Daha önce söylemiştim. Bodrum'a gidiyorum.
Антон: Ne zaman?
Ольга: Bu hafta sonu. Gelmek ister misin?
Антон: Hayır, ben İstanbul'u çok sevdim.
Ольга: İstanbul güzel bir kent.
Антон: Bodrum'da ne kadar kalacaksın?
Ольга: Bir hafta.

yol hazırlığı подготовка к путешествию
bavul чемодан
söylemek говорить
hafta sonu конец недели

Грамматика

Вопрос Где?

Bomba nerede? — Dolabın içinde. (шкафа внутри)
Bisiklet nerede? — Dolabın arkasında. (сзади)
Köpek nerede? — Dolabın arkasında. (собака)
Ütü nerede? — Dolabın içinde. (утюг)

Araba nerede? — Araba garajda.
Gömlek nerede? — Gömlek bavulun içinde. (в чемодане)
Olga nerede? — Olga odada. (в комнате)
Erol nerede? — Erol hastanede. (в больнице)
Öğrenci nerede? — Öğrenci sınıfta. (в классе)
Kitap nerede? — Kitap çantada. (книга в сумке)
Kalem nerede? — Kalem masada. (ручка на столе)

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Ne kadar benzin istiyorsun?

— Lütfen depoyu doldurunuz.

— Hangi benzinden istiyorsunuz?

— Depoyu doldurayım mı?

— Motorun yağı normal mi?

— Arabamı nerede yıkatabilirim?

— Benzin ne kadar tuttu?

— Yıkama servisi nerede?

— Yıkama ücreti ne kadar?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— Yanağın niçin şişmiş?

— Dün dişimi çektirdim.

— Hangi dişini çektirdin?

— Dolgu yapılan diş nerede?

— Araba nerede?

— Bluz nerede?

— Bavul nerede?

— Kalem nerede?

— Kitap nerede?

— Öğretmen nerede?

— Lastiklerin havası normal mi? (давление в шинах)

Урок 29

Путешествие на машине

Эрол: Bodrum'a ne ile gidelim?
На чём поедem в Бодрум?
Ольга: Uçak ya da otobüsle gidebiliriz.
Можем полететь на самолёте или поехать на автобусе.
Эрол: Arabayla gitsek nasıl olur?
А что если поехать на машине?
Ольга: Kimin arabasıyla?
На чьей машине?
Эрол: Benim arabayla.
На моей машине.
Ольга: Bence iyi olur.
По-моему, было бы хорошо.
Эрол: Dün arabanın bakımını yaptırdım.
Вчера сделал техосмотр машины.
Ольга: Çok iyi. Araba yolculuğu güzel olur.
Отлично. Путешествие на машине — это замечательно.
Эрол: Yolda güzel yerler var. Oraları gezeriz.
По дороге есть красивые места. Посмотрим их.
Ольга: Ege kıyılarını ben de merak ediyorum.
Эгейское побережье меня тоже интересует (kıyı — берег).

29A Эгейское побережье

Антон: Tatile ne zaman çıkıyorsun?
Когда собираешься на отдых?
Ольга: Bu hafta sonu. Bodrum'a arabayla gidiyoruz.
В конце этой недели (son — конец). Мы едем в Бодрум на машине.
Антон: Yolda tarihi yerleri gezersiniz.
По дороге посетите исторические места.
Ольга: Biz de öyle düşündük.
Мы тоже так подумали.
Антон: Truva'yı, Bergama'yı gördün mü?
Ты видела Трою и Бергамы?

Ольга: Hayır, görmedim.

Нет, не видела.

Антон: Efes'i gördün mü?

А Эфес видела?

Ольга: Hayır, derslerden zaman olmadı.

Нет, из-за уроков времени не было.

Антон: Ege kıyıları antik kentlerle dolu.

На Эгейском побережье много античных городов (dolu — полный).

Ольга: Hepsini nasıl gezelim?

Как мы их все посетим?

Антон: Siz de en önemlilerini gezin.

А вы посетите самые важные из них.

Грамматика

Частица: da (de)

Частица "da (de)" имеет очень широкое применение особенно в разговорном турецком языке. Её можно соотнести с "тоже" и "также" в русском. Пишется отдельно.

Bodrum'a ben de gitmek istiyorum.

Bodrum'a sen de gelir misin?

Sen de arabayla gezmeyi seviyor musun?

Суффикс местонахождения: -da (-de)

Суффикс местонахождения "-da (-de)" указывает, где или у кого находится данный предмет.

Yolda tarihi yerleri gezersiniz. Bodrum'da güzel tatil yerleri var. Anton evde kitap okuyor.

Суффикс : -da (-de) подчиняется закону сингармонизма:

Sınıfta öğrenciler var. Olga koltukta oturuyor.

Упражнения

1) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Bodrum'a ne ile gidelim?*

— *Bodrum'a uçak ile gidelim.*

— Bodrum'a kimin arabasıyla gidelim?

— Arabanın bakımını yaptırdın mı?

— Arabaya benzin aldın mı?

— Yolda tarihî yerler var mı?

— Truva ve Bergama nerededir?

— Truva'yı ve Bergama'yı gördün mü?

— Ege'de antik kentler var mı?

— Bodrum'da antik kent var mı?

2) Пожалуйста, ответьте на вопросы.

— *Bodrum'a Arzu da gidiyor mu?*

— *Hayır, Bodrum'a Arzu gitmiyor.*

— Bodrum'a Anton da gidiyor mu?

— Bodrum'a sen de gidiyor musun?

— Sende kalem var mı?

— Bodrum'a ben de gelebilir miyim?

— Efes'te antik tiyatro var mı?

— Bodrum'da hangi otelde kalacağız?

Бодрум

Bodrum, Akdeniz'dedir. Türkiye'nin en önemli tarihî ve turistik yerlerinden biridir. Eski adı Halicarnassos'tur. Ünlü tarihçi Heredot burada doğmuştur. Dünyanın yedi harikasından biri olan Mouseloum Bodrum'dadır.

IV. yüzyılda Rodos şövalyeleri tarafından Bodrum Kalesi kentin simgesi haline gelmiştir. Kalenin çevresinde yat limanı vardır. Yüzlerce yat her gün bu limandan kalkarak çevre gezilerine çıkar. Yatlarla yapılan uzun gezilere Mavi Yolculuk adı verilir.

Eski — старый, **ad** — имя, **tarihçi** — историк, **yüzyıl** — столетие, век, **şövalye** — рыцарь (шевалье), **taraf** — сторона, **Rodos şövalyeleri tarafından** — благодаря родосским рыцарям, **simge** — символ, **hal** — состояние, положение, **yat** — яхта, **liman** — залив, бухта, **gezi** — экскурсия, **Mavi Yolculuk** — голубое путешествие.

Урок 30

Дорога в Бодрум

Ольга: Bodrum'a saat kaçta hareket ediyoruz?

В котором часу выезжаем в Бодрум?

Эрол: Yarın saat sekiz iyi mi?

Завтра в восемь часов, хорошо?

Ольга: Biraz erken çıksak iyi olur.

Хорошо бы выехать немного пораньше («немного раньше если выедем — будет хорошо»).

Эрол: İstersen saat yedide çıkabiliriz.

Если хочешь, можем выехать в семь часов.

Ольга: Erken çıkarsak, tarihî yerleri gezebiliriz.

Если выедем пораньше, то сможем посмотреть исторические места.

Эрол: Tamam, yarın saat yedide seni alırım.

Хорошо, завтра в семь часов я заеду (тебя возьму).

Ольга: Önce nereye gidelim?

Куда поедет сначала?

Эрол: Bursa'ya uğrayalım. Sonra Truva'ya geçeriz.
Сначала заедем в Бурсу. А потом поедем в Трою.
Ольга: Yolda konaklayacağımız yerler var mı?
Есть ли по дороге места, где можно остановиться?
Эрол: Bir gece İzmir'de konaklarız, Efes'i gezeriz.
Одну ночь останемся в Измире, посмотрим Эфес.

30A Письмо

Sevgili anneçğim,
Anton bir hafta önce geldi. Onunla İstanbul'u gezdik. Alışveriş yaptık. Bol bol sohbet ettik. Anton'ın gelmesi benim için çok iyi oldu. Biraz hasret giderdik.
Ben burada bir göz doktoruyla tanıştım. Adı Erol. Çok iyi bir insan. Yarın onunla birlikte Bodrum'a gidiyoruz. Yolda tarihi yerleri, antik kentleri gezeceğiz. Bu geziye Anton'ın de katılmasını istedim. Gelmek istemedi.
Sizleri çok özledim. Babam nasıl? Kendinize iyi bakın.
Sevgiler, saygılar.

Olga

mektup письмо
sevgi любовь
sevgili дорогой
anne мама
anneciğim мамочка
alışveriş уартак делать покупки
bol много
sohbet etmek разговаривать
biraz немного
insan человек
yarın завтра
yol дорога
tarihî yerler исторические места
antik kent античный город

gezmek гулять
gezi путешествие
özmek скучать
baba папа
babam nasıl как дела у папы
saygı уважение

История Турков

Türklerin tarihi üç bin yıl öncesine kadar uzanır. Türklerin kurduğu ilk büyük imparatorluk Büyük Hun İmparatorluğudur. Bu imparatorluk, Mete Han tarafından M.Ö. 232 yılında kurulmuştur. Hun imparatorluğu, M.S. 434 yılında Atilla'nın ölümüne kadar yaşamıştır. Hun imparatorluğu dünyanın en uzun üç imparatorluğundan biri olmuştur.

Türklerin anayurdu Orta Asya'dır. Türkler Anadolu'ya on birinci yüzyılda gelmişlerdir.

Osmanlı imparatorluğunun kurucusu Osman Beydir. Osman Bey 14. yüzyılda Osmanlı Devletini kurmuştur. Osmanlıların ilk başkenti Bursa'dır.

Fatih Sultan Mehmet 1453 yılında İstanbul'u almıştır. Böylece Ortaçağ kapanmış ve Yeniçağ başlamıştır.

1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulmuştur. Atatürk bu devletin ilk cumhurbaşkanı olmuştur.

Праздники

Türkiye'de bayramlar ikiye ayrılır.

Resmî bayramlar, dinî bayramlar:

Национальные Праздники

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

Atatürk bu bayramı çocuklara armağan etti.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı

Atatürk, 19 Mayıs'ta Samsun'a çıktı ve Kurtuluş Savaşını başlattı.

30 Ağustos Zafer Bayramı

30 Ağustos 1922'de Başkomutanlık Meydan Savaşı zaferle sonuçlandı. Türkiye bağımsızlığına kavuştu.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı

29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilân edildi. Atatürk ilk Cumhurbaşkanı oldu.

Религиозные Праздники

Ramazan Bayramı

Bu ayda müslümanlar bir ay oruç tutarlar.

Kurban Bayramı

Bu bayramda koyun, keçi gibi hayvanlar kurban edilir ve etleri fakirlere dağıtılır.

© Дополнил и перевел в электронный вид Илья Франк.